

Brezuspešni napori konferenc

Stara in zastarela diplomacija evropskih držav nima s svojimi mednarodnimi konferencami nobene sreče več. Kar je sklenila na teh svojih konferencah, ki so bile sklicane po vojni zato, da se potom njih zagotoviti antantnemu kapitalizmu sadove antantne zmage nad osrednjimi velsilami, vse je ostalo na papirju. Ali se je pa zgodilo, da niso bile konference v stanu priti do nobenih sklepov. Med te poslednje smemo šteti tudi ono konferenco, ki se je vršila v Lausani. Lausanska konferenca se je namreč zaključila na večer 5. t. m. popolnoma brezuspešno. Iz uradnega sporočila, ki je bilo o tej konferenci izdano sredi, da so antantni delegatje popustili Jurkom marsikaj. Iz tega sporočila je jasno razvidno, da se antantni kapitalizem ni hotel preveč zameriti angorski turški vladi in da je naredila antanta vse mogoče za to, da bi iztrgala novo, mlado Turčijo ruskemu vplivu. Vsi ti napori pa so ustali brezuspešni. Turški delegatje so bili pripravljeni podpisati vse one točke pogodbe, ki jim je bila predlagana, o katerih so vedeli, da ne škodujejo časti in zmagi turške armade nad Grško. Odlodno so pa izjavili, da ne podpisajo onih točk, s katerimi se je hotelo spraviti v nevarnost sadove turške zmage in omejiti komaj pridobeno gospodarsko in politično neodvisnost turškega naroda. Antantni zastopniki so skušali še v zadnjem trenutku prepričati turške delegatje, da je mirovna pogodba, kakor je bila proti zadnjemu izdelana, nad vse pametna, za vse častna in za vse koristna. Turki so pa ostali trdni in so povedali, da se skrivajo pod nekaterimi točkami pogodbe pogoj bodočih konfliktov in da se hoče z njimi vesti Turčiji na lep diplomatičen način ono politično in gospodarsko neodvisnost, za katero so stopili v boj in v imenu katere so zmagali. Ko so se antantni delegatje prepričali, da se Turkov ne da omejit, so konferenco zaključili in so se razšli. Nekateri delegatje so odpotovali še isti večer, drugi so pa pričeli pospravljati svoje reči in se pripravljati na odhod.

Tako reven in klavni bil torej konec Lausanske konference. Oni, ki so verovali in verujejo še vedno v sposobnost kapitalistične diplomacije, so obogateli za novo razočaranje. Razočaranje v kolikor so si od te konference obetali mnogo več nego je bilo v danih razmerah mogoče pričakovati in v kolikor je neuspeh konference nad vse kolosalen. Nas ni ta nevesni ni presenetil. Presenečeni bi bili ako bi bila dosegla konferenca oni cilj, ki ga je hotela doseči: sprizniti dve trdnjavni sili, ki si stojita v boju za hegemonijo na vshodu.

Mi smo trdili od vsega začetka, da je Grčija le dolga roka angleškega kapitalizma, ki noče imeti nobenih tekmecev pri svojem izkoriščanju azijskih bogastev.

Ofenziva svetovnega kapitala

Govor s. Radeka na IV. kongresu Kominterne.

Predmet vseh naših taktičnih debat je v bistvu isti: ofenziva kapitala proti proletariatu v svetovnem obsegu in obrambni ukrepi proletariata. Vprašanje kapitalistične ofenzive se tolmachi v naših krogih precej ozko, ko se jo tolmachi edino kot napad na meze in delovni urnik in ko se vsa zgodovina svetovne revolucije deli v dve fazi: v fazo ofenzive proletariata in fazo kapitalistične protiofenzive. Brezdvoma je svetovna buržoazija mnogo bolj razumela kot svetovni proletariati, da pomenja ruska revolucija prvo dejavno mednarodno proletarsko ofenzivo. Do volj je, ako se prečita tajne spomenice, ki so jih voditelji centralnih sil pisali svojim vladam leta 1917. in začetkom 1918. Govornik omenja n. pr. spomenico grofa Czernina in Ludendorffove zapiske, v katerih stoji da je poslednji pustil boljševike v Rusijo vsled vojneškega položaja čoprav je razumel vsu nevarnost tega koraka. Bil je to obupen korak svetovnega kapitalizma. Po porazu Nemčije je nastopil drugi val proletarske revolucije. Nekdanji centurmasi, sedaj člani II. internacionalne govorijo ironično o tem, kako kratkovidni smo mi bili in, kake iluzije smo imeli v dobi osnivanja Kominterne, da smo umerili našo politiko nasproti svetovni revoluciji. A proti njim govori tajni dokument, ki ga je podpisal Lloyd George za časa našega prvega kongresa, in ki ga je lansko leto objavil bivši italijanski min. predsednik Nitti. Radek bere nekoliko mest iz tega dokumenta v katerem je podal Lloyd George sliko revolucionarnega položaja v tem času druge faze revolucije, začetkom nemške revolucije. Svetovni kapital je pariral to proletarsko ofenzivo z defenzivo na zapadu in prvo kapitalistično ofenzivo na vzhodu. Radek opisuje, kake usluge je tedaj nudil svetovni kapital delavcem, da bi zadržal naval revolucije, medtem ko je prešel v napad proti Sov. Rusiji.

Sov. Rusija ni le odbila ofenzivo svetovnega kapitalizma, ampak je 1. 1920. prešla iz obrambe v napad. Poljska vojna je bila poskus tega prehoda. V isti dobi vodijo delavci v Italiji pokret za zasedbo tvornic.

Zlom vojaške ofenzive proti Varšavi in proletarske ofenzive v Italiji imajo različne vzroke in po njem so začne težka doba, v katerem se nahaja danes proletariati. Stvarno je bila kapitalistična ofenziva možna vsled prehodne konjunktura, ki je nastopila po vojni.

Začne se gospodarska kriza v vseh delah, ki je bila ogromnega pomena za politiko svetovnega kapitalizma napram proletariatu. Le narasti brezposelnosti delavcev je oslabila ofenzivno silo sindikatov. Radek navaja število strajkov na Angleskem, opozarjajo, koliko se je poslabšal položaj angleških delavcev v 1. 1921.

In smo trdili, da se v Lousani ne bo sklepalo miru med Grčijo in Turčijo, marveč med Turčijo in Anglijo in, v obsežnejšem obsegu, med vshodnimi, k svobodi in življenju se prebujajočimi narodi in zapadnim kapitalizmom. Tega boja pa ni mogoče rešiti z zastarelimi diplomatičnimi formulami ker se ne more z nobenimi najidealnejšimi sklepi zaježiti tek zgodovine, se ne more ukleniti vanje nesramnih zakonov kapitalističnega razvoja in njegovih nujnih potreb in se ne more z najlepšimi liričnimi spisi zadovoljiti narodov, ki v orjaškem hrepenju streme po svojih naravnih in najsvojetših življenjskih pravicah.

V Lausani se je pokazala še enkrat v izredno jasni luči vsa brezpredmetnost diplomatičnih konferenc in diplomatičnih intrig in vsa velika nesposobnost buržoazije, ki so logična posledica razvojne stopnje, ki jo je dosegel kapitalistični gospodarski sistem.

Neuspeh Lausanske konference je skali bil vsaj umazane in smrdelje vode v katerih se nahaja mednarodni politični položaj. Turčija ima zopet proste roke in bo skušala, da si zagotovi z orožjem, kar ji niso hoteli privoliti diplomatje zbrani c. kol. zelene mize. Francija se bolj in bolj zapleta v svoje pustolovstvo, ki ga je zgrešila s tem, da je okupirala nemško ruhrsko kotlino. Nemško proletarsko gibanje se širi in splošna stavka delavcev je že prekorajčila nemške meje in stopila na tla, ki so podvržena vplivu francoskega kapitalizma. Francoski pohod v ruhrsko kotlino in prijazno stališče, ki ga je zavzela Francija v Lausani v prilog Turkom, deva v nevarnost francosko angleško prijateljstvo. Anglija je zaposlena v Aziji radi petrolejskih vrelcev. Italija je zaposlena v Tripolitani kjer ji tamonjski turški uporniki ne dajo niti sekunde miru. Med vsem tem negotovim političnim položajem in med vedno bolj v strašen prepad silešim kapitalističnim gospodarstvom, ki se pri vseh naporih ne more odmakniti niti za centimeter usodnemu polomu kojemu je sojen, se dviga obupajoč glas duše izmozganega proletariata, ki stremi, v trpljenju in v junaškem odpornem gibanju k cilju svoje rešitve, svoje svobode. Vsa Evropa se nahaja na strašni grmadi pod katero gore prve užigane snovi. Ugasnite, ugasnite, ako ste sposobni, plamen, ki preti, da poruši vse kar je zleaga in nepotrebnega. Zajezite vsi, ki imate usta polna besed, ki govorijo o vojni in o energiji, ta val, ki ne vzame meje in ne pardona.

Mi vsi, vi vsi ste igrate te strašne igrice, ki je proletariati ni pokrivil.

Naj pride kar mora priti. Naj se zgodi kar se mora zgoditi.

Mi bomo na svojem mestu.

In z nami bo vse proletariati!

liji. Zmago fašistov v Italiji treba razumeti. To ni le mehanična zmaga fašistovskega orožja, ampak največji poraz socializma in komunizma od začetka periode svetovne revolucije.

Kako je bila mogoča zmaga fašistov v Italiji. Mussolini je zmagal vsled tega, kar socialistična stranka ni povedala mase v borbo. Ko so delavci zasedli to varne, ko je italijanska buržoazija bila tako brez moči, so italijanski reformisti prepričali delavce, da je treba zapustiti tovarne. Takrat je minil strah buržoazije. Stare stranke so bile trhle, a fašizem nastopi z novo vero malomeščanstva. Fašisti so napadli delavske organizacije, a te se niso branile. V mestih in industrijskih centrih se mase še držijo, toda v malih mestih in vaseh, kjer so proletarci raztreseni so padli pod vpliv fašizma. Najprej je fašizem z orožjem premagal njihove organizacije, a nato jih je vodil. Na vasi ni le fašizem z orožjem zmagal, pridobil je tudi mase za nacionalistično politiko. Ako ne bodo naši sodrugi v Italiji razumeli vzrokov poraza, bomo dobili še drugo fašistično vladno. Fašizem treba pobiti politično. Le ako bomo v stanu, da damo masam navzlic vsemu, kar smo doživeli, novo vero, bomo tudi v stanu, da spravimo italijanski proletariati iz opasnosti. Zopetno oživljenje italijanske stranke zavisi od tega, ako bomo zmogli mobilizirati kmete proti Mussoliniju. Stranka mora postati krk mase po osvoboditvi. Ujediniti mora mase v napad na vlado fašistov.

Kakšne izgleda ima ofenziva kapitala?

Ali je to val protirevolucije, ki bi zamenil revolucionarni naval, kakor v letu 1849?

Evropska protirevolucija je leta 1849. zmagala, ker vzhajni kapital je dal buržoaziji profitov, delavskemu razredu pa kruha, kar je proletarce odvračalo od misli na pravar. Danasnji protirevolucionarni val ne bazira na kakšni splošni zavaji period gospodarskega poleta, nego je izraz obupa, poskus, da se z nasiljem zaustavi razpad. Danasnja protirevolucija ne nudi izhoda, nego postrojuje položaj. Ona ne more dati ne kruha, ne miru, vsled tega je to protirevolucionarni naval, ki se mora kmalu končati. To bo v mnogem odvisno od nas samih.

Kakšen je načrt naše obrambe?

Ono, kar najbolj označuje današnji dobo, je to, da so najsišje mase izgrubile vero, da bo delavski razred v najkrajšem času zavejoval oblast. Postajajo pasiven in to tedaj, ko so bile delavske stranke, celo liberalne vržene iz vlad. Vsled tega osvoboditve oblasti ne stoji na dnevnem redu kot aktualen smoter. To je zgodovinsko dejstvo. To bo mogoče, a sedaj ni mogoče. Iz tega sledi, da moramo v prvi vrsti voditi borbo za vprašanje: Ali so najaktualnejša za najsišje mase: vprašanje meze, delovnega urnika, stanovanja in vseh vprašanj, ki se tičejo vsakodnevne življenja delavskega razreda. Delavci v delavnici razume, da se ne more boriti za najbližja življenjska vprašanja, ako se ne bori zajedno z drugimi. On vidi še več. Vidi, da so vsi delavci brez razlike strank, v tem vprašanju složni. Vsled tega jim treba dati točen odgovor na vprašanje, kaj naj počnejo pri obstoječi razcepljenosti strank s svojimi skupnimi zahtevami. Komunisti so danes oni element, ki ujedinjuje delavski razred. Mi smo se odcepili od socialne demokracije v vprašanju proletarske diktature. Delavci, ki na to niso bili pripravljeni, so videli le razcep. Ideja enotne fronte je ideja združenja delavskega razreda proti kapitalizmu.

Drugo vprašanje je: Ali je enotna fronta potrebna in

kako jo izvesti?

Ali jo bomo izvedli na način, da se obrnemo pred najsišje mase in jih pozovemo: pridite in borite se pod našo zastavo, mi se hočemo pogajati s sindikati in centralnimi instancami? Najprejprosteje razmišljanje pokaže vsu nesmiselnost misli, da je na ta način mogoče izvesti enotno fronto. Člani socialistične stranke Nemčije vedo, da je njihova stranka proti proletarski diktaturi, a oni so kljub temu uverjeni, da zastopa ona njihove vsakdanje interese. Ako so te mase uverjene, da se hoče sindikalna birokracija boriti za osemurni delovnik, nam bo rekla: Izvrstno, mi se moramo skupno boriti, toda ali ste se pogajali o tem s Scheidemannom? Ako jim

mi na to odgovorimo: Scheidemann je izdajalec, ni to nikak odgovor, ako bi tudi delavstvo tako mislilo, bi bilo z nami. Reči moramo, da ne obstoji razlika v tem, češ, mi smo za proletarsko diktaturo, a oni niso, nego v tem, da se oni ne čujejo boriti niti za kosček kruha. Ko jih kompromitiramo, ko masam z dejstvi dokažemo, da se oni nečujejo boriti, potem je pot za edinstvo fronte proletariata od spodaj odprta.

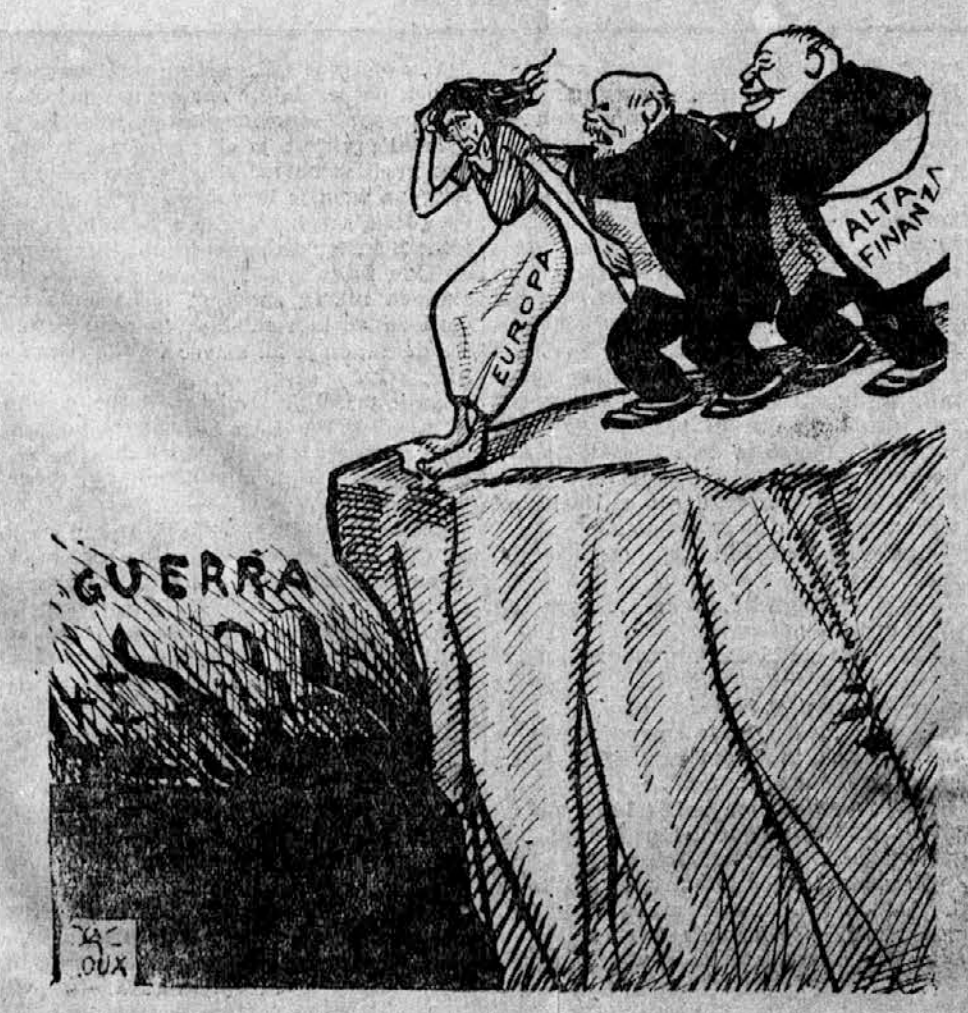
Mnogi sodrugi porečejo: ker mi to vemo, ni treba, da vzbujamo v proletariatu iluzije, ki jih potem zopet moramo pobiti. A te iluzije treba ravno pobijati z dejstvi. Ne pa z besedami. Nahaja se v naši stranki nekaj smešnih ljudi, ki se zelo plašijo enotne fronte, češ, mi ne bomo razkrinkali socialdemokratov in da se bodo oni borili. Mislim, da ni cloveka z zdravim razumom, ki bi ne tega radostno pozdravil, ako bi se pokazalo, da se oni nameravajo boriti. In ako oni porečejo: Vi prihajate z nočem za hrstom, hočete nas objeti, da nas uničite, jim moramo odgovoriti: To zavisi od vas. Dokažite, da se hočete boriti! Mi se tega ne bojimo. Tudi kadar sedimo z njimi za isto mizo in se pečemo, tega ne delamo z bojaznjo v srcu, da bodo oni pristali na borbo, ampak mi bi pozdravili tako borbo, kot dan začetka zmage proletariata. Dejstvo, da se socialdemokracije nečujejo boriti, da imajo kljub temu velike mase za seboj, drži delavski razred v položaju, v katerem se sedaj nahaja.

Vsled tega nismo mi na konferenci treh eksekutiv prišli ne radi manevriranja, ne radi igranja, ne da dokažemo, da se znamo igrati, oni pa ne, ampak smo prišli, da organiziramo enotno fronto, da omogočimo proletariatu, da preide v protiofenzivo, ali vsaj da brani svoj položaj. Ta naš načrt je propadel. Propadel je, ker sta hoteli 2. in 2½ intern. napraviti neko špekulacijo na račun Sov. Rusije. Zahtevali sta legalizacijo menjševikov v Rusiji, to se pravi, zahtevali sta povratek v kapitalizem in opustitev nacionalne produktivje; knjižni menjševiki dobesedno zahtevajo: Odstranite ovire za razvoj kapitalizma v Rusiji! In ko sta ti dve internacionalni hoteli pomagati Rusiji pod pogojem, da legalizira menjševike in socialne revolucionarje, je pomenilo to zahtevati kapitulacijo Sov. Rusije. Mi smo na to odgovorili: Presimo, opustite rusko vprašanje, odrekamo se vašo pomoč! Ko smo rekli: borimo se za osemurni delovnik, proti znižanju meze, so nam odgovorili: Ne, mi se ne borimo skupno z vami, dokler ne razpustite Profinterne (Rdeče strok. intern). To se pravi: dokler se ne odredimo borbi proti sindikalni birokraciji, ki povsod kapitulira pred buržoazijo. Berlinska konferenca je propadla vsled tega, ker smo mi prišli s predlogom za borbo, a naši nasprotniki so zahtevali, da se ji odreče.

Sedaj stojim pred nami vprašanje: Ali opustimo ta boj, ali opustimo poskuse, da stvorimo ne le enotno fronto od spodaj navzgor, ki more biti le rezultat bankrote socialne demokracije — ampak tudi vse poskuse, da jo stvorimo od zgoraj? Mi na to odgovorjamo: ne le da ne opuščamo tega načrta, nego preiti moramo k uresnitvi tega načrta. Socialdemokratski voditelji vedo, da mora priti pričetek te borbe kot posledica razpada koalicije z meščanstvom. Proti temu se bodo oni borili z vsemi štirimi, a mi bomo delali na to, da pride ta trenutek, ko se bodo moral odreči tega stališča. Ako se jim je maja meseca posrečilo, da sabotirajo prvi poskus stvoritve enotne fronte, se je moglo zgoditi to vsled tega, ker niso zmogli se izvesti zadostne agitacije med masami za to idejo. V Nemčiji smo napravili največji mogoči pritisk. V Franciji so francoski sodrugi sabotirali našo politiko. V Italiji je naš sodrug Borgia iznesel hudicevo pametno idejo, da treba stvoriti enotno fronto na sindikalnem in ne na političnem polju. Mi te borbe bomo vodili edinstveno v naših vrstah. Pritisk moramo ojačati, če tudi ne, bi imeli niti takoj uspeha. To ne znači, da se moramo odreči pogajanju z voditelji. Ako nam ne poidejo na roko, da stvorimo enotno fronto v internacionalni, toliko bolj: to pomenja, smrt njihove internacionalne.

Le z zahtevu za zvišanje meze, z zahtevu ohranitve delovnega urnika, za izvedbo pokreta obratnih svetov, ne moremo dospeti do konca. Delavci že izpreledujejo, da povišanje papirnaste meze ne pomenja izhoda. Kolikor dalje se bo borba razširila, tem potrebnije se bodo izkazale v borbi parole socialne organizacije.

Evropa v oblasti kapitalističnih roparjev

Kapitalizem pehá Poincaré-ja, ta pa pehá Evropo v prepad vojne

Naj divja reakcija buržoazije. Skušaj naj uničiti to, kar se ne da uničiti, kar je sad razredne razdvojenosti. Naj le divjal! Njeno divjanje jo ne bo rešilo pogina. Pospešilo bo le družabni preobrat.

je. To bo v onem trenutku, ko bomo prešli iz obrambe v protinapad. Parola za kontrolo produkcije je potrebna vsled tega, ker daje delavcem smer. Parola za kontrolo produkcije mora postati središče komunističnega pokreta, ker kaže ona masam izhod, ker daje masam idejo za prihodnjo periodo borbe.

Radek govori potem o paroli delavske vlade, ki ne sme biti kaka parlamentarna kombinacija, ampak platforma mobilizacije mas. Trenutek, ko se delavci zedinijo za borbo za delavsko vlado, za kontrolo produkcije, bo pomenil dobo početka naše ofenzive.

Mnogi sodrugi mislijo, da more evstvi Kominterni le, ako so delavske mase v napadu. Naša internacionala ni le stranaka osvoboditve vlade, ampak stranka borbe za vlado Reči, da ne moremo sedaj ničesar, je brezmislno. Naša internacionala ni parastit proletarskega razvoja, ampak borec za ta razvoj. Vsled tega ne sme biti naša parola razočaranje in čakanje na revolucijo, ampak borba za vsako ped naprej. Vse naše debate imajo smisla le, ako razumemo, da za naše stranke niso le dovolj resolucije, ampak izpolnjevanje naših zahtevkov.

(Priredil Peter Razbojnik)

Protiproletarska reakcija

Italijanska vlada si je mislila, da ne sme zaostati za jugoslovansko reakcionarno in balkansko vlado, pa je pričela še ona z legalno reakcijo proti komunistom in socialistom. Pričela je z aretacijami na veliko. Aretirala je v vseh italijanskih mestih vse sto komunistov in socialistov. V Rimu je aretirala nekatere člane osrednjega komunističnega vodstva med njimi sodruga Borgia. Da je dosegla ta svoj namen, je zasedla prostore našega osrednjega vodstva v Rimu. V Trstu je udrla v tiskarno »Lavoratore« in »Dela« in je aretirala vse politične urednike prvega lista in ravnatelja »Dela« sodruga Pertota in študenta Martellanca ki se je slučajno tem nahajal. Povod za vse te aretacije je vzel iz dejstva, da je III. Internacionala izdala na vse mednarodni proletariati oklic proti mednarodnemu fašistovskemu gibanju. S tem si misli naša vlada, da bo zatrla komunistično gibanje in vse proletarsko gibanje sploh. Kako se vlada pri tem moti, bi bilo odveč govoriti kakor bi bilo odveč protestirati proti aretacijam. Buržoazija čuti, da ni še zagospodarila nad proletariatom.

Čuti, da ima proti sebi vsa proletarska srca in duše. V svoji onemoglosti se maščuje s tem, da zapira ljudi, ki so samo vršili svojo dolžnost s tem, da so pro-

letarsko gibanje proti kapitalizmu organizirali in da so učili svete nauke Komunistizma. V to svrhu se je poprijela metod, ki niso v modernih državah več v navadi marveč le v kakih neciviliziranih balkanskih državah.

Komuniste se dolži, da so devali v nevarnost obstoj države in, da so hoteli na komando narediti revolucijo. Očveč bi bilo govoriti kako je to nadvse smešno. Resno je pa, da se nahaja ves proletariati v nevarnosti, da zgubi, kar si je s težavo priboril v dolgih letih boja in, da se ga politično usuzni.

Lahko trdimo, da je ves napor zastoj. Komunisti imajo preveč aliorancev. Njihovi alioranci so glad in izkoriščana masa, ki se giblje in bi se gibala tudi če nebi bilo na svetu nobenega komuniste.

Naj se zgodi karkoli. Mi ostanemo na svojem mestu. Naša vest je čista in vemo da nismo naredili nobenemu ničesar slabega. Če nas vse aretirajo, jih ostane še, ki bodo naše delo nadaljevali, ki se bodo borili za sveto idejo, za sveto stvar, ki se ne boje nobenih žrtv, nobenega truda.

Našim aretirancem naš pozdrav. Vse mu proletariatu naš poziv naj se vse te nove reakcije ne plaši marveč naj gre svojo pot naprej do popolne zmage.

Politični teden

0 francoskem pohodu v Poruhru

Zasedba ruhrske kotline po francozih postaja vedno bolj opasna za Nemce, za Francoze in pa za ves svet. Število francoskega in belgijskega vojaštva se množi čezdalej bolj. Znamenja, da namerava Francija povzeti še druge vojaške ukrepe, ki naj bi imeli namen, da prisilijo Nemčijo da izvrši česar ne more izvršiti.

Nemčija že ne dobiva več iz Poruhru nobenega premoga. Obroč francosko-belgijske blokade se vsek dan bolj jači in zožuje. Iz Poruhruja ne gredo več vlakci v notranjost Nemčije. Iz poslednjih notic se izve, da ima Francija namen okupirati tudi premogokopno dolino Vuper. Na drugi strani izgleda da nima Nemčija nobene volje se udati pritisku. Obratno se pripravlja na najkasnejši čas odpor potom pasivne rezistence.

Med tem postaja življenje v ruhrski kotlini skrajno težko. Čuti se že pomanjkanje živeža in Francija si beli glave tudi radi vprašanja, kako bo izplačala meze tamonjsim rudarjem za katere po trezube tedensko več milijard nemških markov. Položaj je tem bolj opasen, ker se stavka nemških železničarjev v Poruhru nadaljuje in ker je železniška zveza s Holandsko, odkoder so živila prihajala, popolnoma pretrgana. Tudi nemški poštni, brzojavni in telefonični uslužbenec so stopili v stavko. Sedaj vrše tam železniški in poštni promet v ridu: ciran obliki, francoski uslužbenec.

Razmerje med okupacijskim vojaštvom in prebivalstvom je vedno zelo oistro. Vojaki so prisiljeni rabiti vozove premoga, ki se nahaja po ulicah in cestah ako hočejo zagotoviti premog kamnam in francoskim oficirjem. V nekaterih krajih so francози odpovedali do havo premoga penzioniranecem. Od vseh krajev prihajajo vesti, ki poročajo, da so spori med nemškimi prebivalci in francoskimi vojniki vsak dan v dnevnem redu. Zato imamo vsak dan nekaj mrtvih in ranjenih.

Iz Poruhruja se je stavka razširila na Saro, t. j. na ono pokrajino, ki jo okupirajo Francozi od vsega početka vsled dolocah mirovne pogodbe. V Saru stavka sedaj 70.000 delavcev, ki niso samo nemci marveč tudi francozi.

Kakor smo že od začetka omenili, so posledice tega koraka škodljive za ves mednarodni promet. Po vsem svetu se že občuti v vseh ozirih slabe posledice te francoske okupacije o kateri bi bilo danes riskantno trditi, da bo imela tak ali drugačen vspeh.

Bliznja bodočnost nam bo povedala kam pes tace molli in kako bo usoda prestigla francosko voljo.

Boji v Tripolitani

BOJI V TRIPOLITANII
Od 29. januarja do 4. februarja so se vršili v Tripolitani neprestani boji med italijanskimi kolonialnim vojaštvom in tripolitanskimi uporniki. Poslednji so bili dobro oboroženi s puškami, topovi in strojnimi. Vendar so se morali umakniti pred premnožjo italijanskim vojaštvom ki je uporniki skoro docela razpršilo. Po najnovejših vestih bi se dalo sklepati, da je Tripolitania po teh bojih skoro vsa v posesti italijanskega vojaštva.

Mimogrede

Teden dni je tega kar se je zgodilo na Angleskem nekaj, ki je globoko in tudi povsem opravičeno užalilo duše in srca vseh poštenih in dobromiselnih anglešev. Berite in strmite.

Angleški kralj in kraljica sta se vračala domov. Bila sta na zimskem dopustu, da se odpotujeta od težkega dela, ki sta ga morala dovršiti po končanem jesenskem dopustu in zato, da se navžita glave novih sil, nove energije, ki ji bosta rabila pri delu, pri dolgem delu do prihodnje pomladi, ko bosta smela zopet na predpoletni dopust. Vračala sta se torej domov. Na mali londonski postaji se je dvorní vlak ustavil. Tam je čakal kraljevo dvojico avtomobil, da ju popelje v londonsko residence. Postaja je bila očieta v praznično obleko. Zelenje, celste, zastave in po tleh tapeti. Vse to radi tega, da ne bodo videli kraljice in kraljine neke oči vsakdanjih umazanih in grobih reči. Na postaji naveliko število dvorjanov in drugih radovednecev, ki so bili kot zastopniki navdušenja in ljubosti angleškega ljudstva do svoje kraljice dvojice. Ko sta kralj in kraljica stopila iz vlaku je godba zaigrala tuš. Zupanje in dvorjani so krivili svoje nalič za take reči ustvarjene hrbte. Ostali so smekali kloboke in cilindre ter ploskali in v ščehnih klicih pozdravljali. Vse se je izvršilo v najlepšem redu in po najdostojnejših predpish. To se pravi: bi se bilo zgodilo, da ni vlaknil bogastvarjev svojih črnih prstov vmes. Ko sta kralj in kraljica vseh tih gledala na slavnostni sprejem, je padla pred kralja, kakor da jo je tajna sila vrgla, umazana brljja. Začudenje, jesa in stud. Taka sramota. Brljja in pred kraljo in pred kraljico. Fejl!

Zares sramota, zares neolika in zares nedostojnost. Zgodovina nam je zapustila o tem dogodku sledečo vest: Med radovednešci je bil clovek brez noge. Pa ne, da bi se bil rodil brez noge. Izgubil jo je nekeje na Francoskem tekmo vojne. V pijanosti jo je izgubil. V svoji brezpametnosti jo je položil ravno tja kamor je priletela krogla nemškega topa. Tako je ostal brez nje. Kadar se je vrnil domov na Anglesko je izgubil tudi delo. Ostal je tako brez noge in brez dela. Zato je pa dobil berglje. Mož je hotel protestirati proti takim rečem, ki se mu niso zdele preveč lepe in dobre. Ze radi tega ne, ker mu je ostal ledoldec popolnoma zdrav in torej sposoben za delo. Pa je protestiral tako-le: Vrnil se je in omenjeni postaji med radovednešci in ko je godba igrala kraljevo dvojico tuš in so se hrbti krivili, glave odkrivali in so roke ploskale in usta kričala tjejo, je on, on ki je branil v vojni domovino, koji je daroval svojo nogo in svojo blagostanje, je torej on vojni pohabljeneec vergel eno izmed svojih bergelj pred kraljevo nogo.

Njegov protest je imel uspeh. Moža so aretirali, uklenili in odedli v norišnico. Tako se bo naučil kaj se spodobi in kaj se ne spodobi uganjati pred kraljem in kraljico. Rečevo bodo preiskali možgane. Izvedeli bi radi ali je mož pri pameti ali ne. Sumijo, da je ob pameti, zakaj le ne spamemeli clovek je sposoben da užali tako nedostojno občutljivost kraljevo. Mož ni vedel da kralj ne sme vedeti, da je na svetu črna miserija, da ljudje stradajo in da stradajo celo potem ko so dali svoje najbolje njemu in domovini.

Ako se izkaže pa, da je clovek pri pameti, tedaj ga ovedejo v zapor.

Tako se godi ljudem, ki jih glad prisili da popolnijo na dostojnost.

...zna

Kongres Komunistične stranke Nemčije v Lipskem

V nedeljo 28. januarja se je otvoril III. kongres Komunistične stranke Nemčije. Delavski dom v Lipskem, kjer se je vršil kongres, je bil okrašen z nebroj rdečih zastav. Lipska je še vedno revolucionarno mesto in zato se kongres vrši lahko nemoteno.

Oviritveno zasedanje

Točno ob 12. uri otvori Klara Zetkin, pozdravljena po burnih ovacijah, kongres. Naša sodruginja opozarja zastopnike stranke, da naj imajo pred očmi sedanje težkoče, v katerih se nahaja proletarij Nemčije: *Ruhrska kotlina je zasedena. Toda mi se moramo spominjati, da to se ne vrši prvič: leta 1919, kadar so rudarji Westfalije proglasili sovjet, so bili tudi tedaj rudniki zasedeni po mladi republikanski vojski. Nemški komunisti protestirajo proti francoskemu imperalizmu, toda njihovo protestiranje se ne sme pomešavati z nemškimi nacionalisti. Ti zavijajo v plašč domovine umazana barantanja, ki jih vodi Stinnes s francoskimi kapitalisti. Cuno je postal zaveznik Stinnesa. Cuno hoče prodati težki industriji tudi železniško omrežje Rajha. Klara Zetkin konča svoj govor, spominjajoč se junakaške zadržanja komunistov v zasedenih ozemljih in demonstracij, ki se vrše to dni v Rusiji v znak solidarnosti z delavskim slojem Nemčije.*

Sodr. Pick predstavi na odru dve krasni rdeči zastavi, z zlatimi napismi in okraski. Eno so poslali v dar petrogradski Sovjeti delavcem Lipskega, druga je bila poslana s strani moskovskih kovinarjev delavcem Hamburga. Sodr. Pick predloži, da se pošlje eno veliko zastavo rdeči armadi. Kongres sprejme ta predlog z navdušenjem.

Manifest komunistov in revolucionarnim sindikalistom Francije

Klara Zetkin predlaga v imenu centra, da se pošlje pozdravilo pismo Komunistični stranki Francije in Udrugi delovni zvezi. (burna odobranja). Pismo je gorak pozdrav, pozivajoč k skupnemu delovanju in se glasi kakor sledi:

»Kongres Komunistične stranke izrazi Komunistični stranki Francije in revolucionarnim sindikalistom najgloblje priznanje. Vi ste nadomestili trobojnice, ki ne predstavljajo več revolucije, ampak poštenost in profit imperialistične buržoazije, z zastavo Komunistične internacionalne, simbol revolucionarne solidarnosti vseh sužnjev. Kongres ugotovi z zadovoljstvom, da Komunistične stranke in revolucionarni sindikati so se združili v borbi proti imperializmu in proti buržoaziji. Voditelji in mase revolucionarne pred straže francoskega proletariata so se pokazale vredne tega zgodovinskega časa.

Parola: »Ven iz Ruhrske kotline, dol z nesramno pogodbol! Nečemo imperialistične vojske! Nadkrijte žvenketanje poincarjevih mečev in šum tistih, ki so zaslepljeni po siceristični propagandi.

Zaprtil je sicer nekoliko upitnih komunističnih voditeljev, toda proletarske mase ostanejo nasprotne nacionalizmu. Kongres je ponosen na francoske sodruge in jih smatra kot prave potomce slavnik, nesmrtnih bojevnikov pariske Komune, ki so razrušili vendarljski spomenik, ki je bil simbol grabežljive vojne in suženstva narodov. Mi pozdravljamo bratovsko zaprtje in preganjanje. Komunistična stranka Nemčije bo vodila z vsemi močmi borbo proti nemški buržoaziji in bo pozvala mase k združenju z delavstvom Francije, jih bo pozvala, da tirjajo od onih, ki so bili povzročitelji vojne, kapitalisti vseh barm, reparacije za razrušene kraje.

Skupaj bomo obnovili razdejane pokrajine, razrušene po veliki vojni, toda ne bomo razrušili kapitalizma, to in ostanen Rena, ampak kot prostovoljni obnovitelji.

Pozdrav Internacionalne

Zasedanje se je otvorilo ob 9. točno. Predsedujejo Pick in Kotscher. Po imenovanju nekaterih komisij stopi na oder soodr. Kolarov, bolgarski komunistični poslanec in delegat izvrševalnega odbora Komunistične internacionalne. (burno ploskanje).

Sodr. Kolarov izvaja sledeče:

»Komunisti vseh dežel gledajo danes nemški proletarij. Položaj v ruhrski kotlini je resen. Francozi so zasedli rudnike, ne za si zagotoviti vojne reparacije. Reparacije so bile že zagotovljene s tem, da so hoteli nemški kapitalisti naložiti delavstvu tozadevne stroške. Francija si hoče zagotoviti hegemonijo v celi Evropi: »Družba plažev« hoče postati gospodar ekonomičnega življenja v Evropi. Z druge strani ni nemški kapitalizem manjši sovražnik miru: ena stran nemških nacionalistov izjavlja jasno, da hoče novo vojno.

Proletariat mora imeti zaupanje v svojo moč. »Mi smo ponosni združanja francoskih komunistov. Tisti sodruzi so srečno prešli v tujo krizo, oni so ju uspešno zvezli mesto borbe in ga bodo obranili. Vsa internacionalna bo mobilizirana, ako bo hotel imperializem povzročiti nove konflikte. Situacija ni danes taka, kakor je bila leta 1914. Danes nima delavski raz

red samo socialdemokratskih strank, ampak obstojajo v vseh deželah komunistične stranke, zvezane dobro med seboj. In na čelu tem strankam stoji dobro opremljena rdeča armada. »Buržoazija ima danes opraviti s komunističnimi strankami in z rusko rdečo armado. Situacija leta 1914, to je bratstvo delavcev z buržoazijo, se ne bo nikdar več zgodilo, nikoli več, nikoli več! (burna odobranja).

Sovjetska republika sloni danes na trdnih stebrih. Gospodarska situacija se je zboljšala. Medtem ko se v kapitalističnih državah vedno bolj desorganizira. Proletarska država se bo lahko tako pečala z internacionalno situacijo. Proletarska enotna fronta bo preko vseh mej, nemški delavci bodo zmagali samo v sporazumu z njihovimi francoskimi brati.

Kolarov konča svoja izvajanja z ugotovitvijo, da smo v Nemčiji pred proletarsko revolucijo. (gromovito ploskanje in živo klic Internationalne).

Reinhardt (zastopnik izvrševalnega odbora Rdečih sindikatov) izvaja sledeče: »Amsterdamska organizacija sindikatov je bolj nego poprej v službi kapitalističnih držav. Reformistična organizacija je v enem in istem času odobravalna in nasprotovala protestni stavki proti zasedanju Ruhrske. Proti so glasovali belgijski sindikati, medtem ko so bili nemški za stavko. Internationala v Amsterdamu hira na boleznih narodnostnih razlik in to ovira njeno delovanje; zato pa je treba udeležiti vpliv rdečih sindikatov. (odobranja)

*

Predpoldanska seja drugega dne kongresa je ostala vsem v neizbrisnem spominu.

Nepopisna je bila manifestacija navdušenja, ki jo je izrazil prihod zastopnikov Francoske komunistične stranke. Odobranja so se vrstila s hurra klici, pela se je »Internationala« z nenavadnim navdušenjem. Nič ne bi mogel skrivati svoje ginjivosti. Posebno pa je pomembno navdušenje delavcev Lipskega, ki so stali na tlačeni po tribunah gostov. Čutili so se srečne, da vidijo v svoji sredi sodruge, ki je prišel iz Pariza iz solidarnosti do nemškega delovnega ljudstva.

Francoski delegat je dejal ginjen: »Prišel sem, da vam povem, da se mi, francoski delavci, popolnoma strinjamo z vami, nemškimi delavci. Radi takih trditve je mnogo sodrugov v ječi. Toda to nič ne de, mi bomo nadaljevali po tej poti. Prišel sem, da vam to naravnost povem. Med nami in Poincarjem je ista razlika. Moramo se sporazumeti kako se bomo branili, ker se moramo skupno braniti. Komunistično delovanje ne sme poznati državnih mej. Francoski komunisti so pred nedolnimi časom prestali notranjo krizo. Sedaj pa smo začeli novo življenje s protestom proti zasedbi Ruhrske kotline. A v kratkem ne bo zadostoval protest, treba nam bo odločno nastopiti. Mi čutimo, da je francoski militarizem podoben kamnu, ki se valji z gore v dolino. Francoski militarizem je zgubil zavoro; ako ne zatajiti svojega dosedanjega delovanja, bo moral nezgibno strogost v brezen.

Vi poznate ekonomične razmere ki so dovedle francoski militarizem do tega napa. Mobilizacija je deloma začela. Zato se pošiljajo skrivne oddelke železničarjev v Ruhrsko. V kratkem ne bo zadostoval protestiranje, ampak bo treba odločno nastopiti. Morali bomo ovirati in onemogočevati mobilizacije, izbrati moramo priliko Poincarjeve vojne za revolucionarno vojno, ki stoji v našem programu. Priprani smo, da bomo imeli v tem boju ob naši strani nemške revolucionarce. Tretja internacionala je naša naveda (živahna odobranja se večkrat ponovijo).

Predsednik da na to besedo Cobianchi, delegatu izvrševalnega odbora Komunistične stranke Italije. (klici »pfuj, pfuj Mussoliniju!«)

Cobianchi opisuje v kratkih obrih položaj italijanske notranje politike, po prevzetju vlade s strani fašistov. Komunisti so prisiljeni delovati skoro tiho. Proti njim so združeni reformisti z beglardisti. Medtem, — povdarja govornik, — ko je bil tajnik podružnice kovinarjev v Turinu umorjen, je bila ista izobčena iz Federacije kovinarjev Italije, s strani reformistov. Komunistični tisk je bil deloma prisiljen k molku.

Delovanje stranke je sedaj le organizativno, ker se pričakuje združenje z maksimalisti. Del zadnjih pa se strašno boji kreniti na levo stran, po Mussolinijevo vlado in nabejo poslušati sveta Komunistične internacionalne. Italijanski revolucionarji zasledujejo z zanimanjem razvoj nemškega položaja. Nemčija bo v bližnji prihodnosti središče vseh gibanj delavskih mas zapadne Evrope. (odobranja)

Keibisch prinaša pozdrav češkoslovaških komunistov; Togerson, junaki sodrug, kateri je ravnokar prešal triletno ječo, govori v imenu komunistov Danske; Grode, v imenu tovarniških svetov Nemčije, pravi, da na zadnjem kongresu tovarniških svetov, ki se je vršil v Berlinu, so

sklenili (tovarniški sveti), da se bodo postavili na komunistične direktive. Sodrugi Pick iz Essena poroča, da volitve v vodstveni svet kovinarske zveze so se zaključile z zmago komunistične liste. (odobranja).

Politično poročilo vodstva

Sodrugi Mayer nato politično poročilo za centralni odbor. Najvažnejši problem, ki se ima predložiti kongresu je, da konstatira, ako je naša stranka zmožna pridobiti novih moči in nadaljevati z dobrimi uspehi, kakor do danes. Naša sredstva so odvisna od naše volje in tudi od okoliščin. Nemški socialdemokratje so izročili vlado v roke kapitalizma težke industrije. Gospodarski položaj se nahaja v svojem najkritičnejšem trenutku. In v tem gospodarskem in političnem kaosu gledamo mi na Sovjetsko Rusijo.

Vrhutega se moramo vprašati, kako to, da je toliko elementov, ki so simpatizirali s proletariatom l. 1919, prešlo v sovražni tabor, k fašizmu. To se je zgodilo radi tega, ker socialdemokratje niso znali spremiti zaupanje mas v ravnateljsko moč. Ako neče Komunistična stranka napraviti konca socialdemokraciji, ki je edina odgovorna za današnjo reakcijo, mora pričeti takoj intenzivno delovanje v prid zatiranju. (odobranja).

Zal, da je en del proletariata omanjen po reformistični ideologiji, razbil to voljo boja. Neodvisneži so hoteli s svojo politiko dovesti socialdemokrate iz vladne koalicije, toda oni sami so bili privlačeni v njeno sredo in tako je prišlo do zmesa, ki jim ni nič pripomogel očistiti njih organizem.

Za časa atentata na Erzbergerja in Rathenauja je socialdemokratska stranka bila najbolj zvesta zastopnica republikanske buržoazije. Bila je zavedena na teren buržoazne demokracije, da odbrči zakon proti nasilju na današnje institucije, ki so v resnici naperjene proti proletariatu.

V naših krogih se je mislilo, da bo stranka neodvisneže vedno obstojala, dočim nam so dejanja dokazala, da smo bili v zmoti. Mi moramo sprejeti v našo stranko najširše plasti revolucionarne mase. Vrhutega trdimo, da smo za enotnost sindikatov. Komunistična stranka ni samo edina stranka, ki vodi k socializmu in komunizmu, ampak je tudi stranka, ki resno vodi razredni boj. Treba je imeti zaupanje v njeno taktiko. Na kongresu v Jeni bil je nekdo, ki je rekel, da predstavljajo sklepi III kongresa gotovo nevarnost oportunitizma. Danes lahko trdimo, da so bili tisti sklepi prepogoj za premagati nevarnost oportunitizma. (glasovi: čujte, čujte!)

V glavnih stviki Lichtenberga se lahko najdejo nove organizacijske forme za enotno fronto. Skupne demonstracije i. maja niso izvale velike diskusije v stranki sredi, medtem ko so se pojavila raznoglasja glede slučaja Rathenauja. So udeležba naše stranke pri demonstracijah 4. junija je bila neophodno potrebna, ker nas je to obvarovalo osamljenosti in je povečalo naš vpliv. (Nadaljuje).

Komunistična stranka Italije

(Sporočilo izvrševalnega odbora)

Odpravlja se navadne in rezervatne naslove izvrševalnega odbora v Rimu. Tozadevne odredbe bodo dane notranjim potom. Deželne zveze in sodruzi naj prekinijo vsakršno dopisovanje z izvrševalnim odborom, dokler ne bodo vnovič obveščeni.

Deželni kongresi, ki so se imeli vršiti meseca februarja in marca, se ne bodo vršili.

Tudi o tej zadevi bodo dana naslednja notranjimi potom.

Sodruzi, pozor!

Pogostoma se dogaja, da prihajajo k vam ljudje, ki se vam predstavljajo kot preganjani člani Komunistične stranke ali kot politično preganjani proletarci kake subverzivne stranke sploh in vas prosijo podpore. Ti ljudje nimajo v največ slučajih pri sebi nobenega izkazila, nobenih dokumentov; lahko pa so opremljeni s celimi kupi priporočilnih pism vplivnejših oseb iz strokovne ali naše politične organizacije. Taki ljudje pokažejo lahko tudi izkaznico Komunistične stranke, ki izgleda popolnoma pravilna. — Osebe in dokumenti so pa vedno take, da se vi ne morete na licu mesta prepričati o njih identiteti odnosno verodostojnosti. — Skoro v vseh slučajih imamo tu opraviti z navadnimi pustolovci, ki hočejo pod pretvezo političnega pripadništva h Komunistični stranki ali pod pretvezo političnega mučeništva izvabiti od vernih in dobrohotnih proletarcev denarne svote. Med njimi so tudi čisto navadni vojni (špioni), ki jih pošilja »varnostna oblast« med naše sodruge in v naše organizacije, da potom nedolžnih pogovorov z našimi sodruzi izvejo podrobnosti o organizacijskih zadevah, ki bi morale ostati tajne. Lahko so pa tudi med takimi ljudmi res naši sodruzi, ki se morajo zatekati v sili k izredni podpori v proletarsko organizacijo.

Mislimo, da toimačimo prav tozadevne številne objave in odredbe stranke, ako sporočimo vsem našim sodrugom, predvsem onim na deželi, sledeče ravnanje:

Dokler se ne prepričate o identiteti oseb odnosno verodostojnosti njihovih dokumentov, ne zaupajte nobenemu ničesar in ne kazujte nobenih p. p. Le ako je za zanesljivost osebe več verjetnosti kot ne, pošljite jo naprej do bližnjega večjega kraja ali mesta, kjer se nahaja pri Delavski zbornici strokovni odbor za politične beguncine in kjer so naši sodruzi, ki imajo več možnosti poizvedovati o zanesljivosti političnih beguncin v preganjancev.

Komunisti, ki so znani kot širokošerni in dobrohotni ljudje, morajo znati biti tudi strogi in nezašerni. In naših Komunističnih sekcij, strokovnih organizacij in ljudskih odrov se ne sme matirati v nobenem slučaju za neke »bratovščine usmiljenih bratov«.

Ako se bodo vsi sodruzi in vsi dar ravnali po teh navodilih, ne bo se nikdar pripetilo, da bodo dajali podpore pustolovcem, špionom in drugim ničevnim, ki jih bodo potem v zahvalo za dobljeno podporo šli ovaditi policiji in karabinerjem, češ da so komunisti, da imajo toliko in toliko denarja v organizacijski blaginji ter da so se tako in tako izrazili proti državi.

Toliko za prvo opozorilo!

Pošiljatelj denarnih svot naj VEDNO omenijo na odrezku pošte ne nakaznice V KAKO SVRHO POSLJE DENAR.

Ustanove ki služijo višjim ciljem...

»Morala«, »poštenje«, »naobrazba«, »zdrav razvoj človeške družbe«. Prekrasne besede, kaj ne da? Besede so prav krasne in top, degeneriran bi moral biti oni, ki ne bi hotel, da bi bil človek obdarjen s temi plemenitimi lastnostmi.

Pogledam malo višje zaglavja članka, ki vsebuje te besede. In ko vidim s kakšno prižnice donijo te lepe besede, se prepričam, da res mora biti tako...

Kajpada! Te besede izgovarja zastopnik slovenskih modrijanov. Toda pogledajmo malo globlje. Kot zasledovatelj svet pojavnosti, ki se vrše v človeški družbi, s mislim, da morajo te plemenite lastnosti: »morala«, »poštenje« itd., izvirati od »čedok, morajo biti vzdrževane in negovane. To pa mi pove list, ki piše o tem.

Ta propovednica pravi: »Cerkev, šola in justica so temeljne ustanove vsake države.« Iz tega sledi, da so te ustanove tiste, ki negujejo in vzdržujejo omenjene lastnosti v pripadnikih te ali one države.

Nekaj pa nam je pozabila povedati ta modrica, kdo je namreč tisti ki ima v rokah te institucije? Odgovorila bi menda: »mlada, pod katero se sedaj nahajamo!« Kajti gledala se bo dobro omeniti, da mora biti neki razred na vladi, tej ali oni, ki ima v oblasti razne ustanove službe njemu.

Torej: »Cerkev, šola, justica, so temeljne ustanove človeške družbe.« In, ker je na krmlju gospodarskega in političnega ustroja sedanje družbe — razen v sovjetski Rusiji — kapitalistični razred, je jasno, da morajo te ustanove služiti le temu razredu. Tako se mora postaviti to vprašanje in ne drugače.

Kapitalistična družba je podvrkla sebi različne institucije kakor: šola, cerkev, sodišče itd. in morajo torej te ustanove vršiti svojo nalogo tako, kakor hoče kapitalistični razred.

Ali se pa dejanja tega poslednjega lahko smatrajo taka, da bi mogla služiti kot zrcalo »višji etiki«, »višji morali« itd.? Nenastitni kapitalisti se poslužujejo najgusnejših dejanj, le da pridejo do zaželenega cilja. Vse življenje buržoazne družbe, javno in zasebno, je tako polno ogabnosti, da bi bilo naivno misliti, da je »čista« tista etika, morala itd., ki jo vcepljajo meščanski pedagogi mladini. Ovdč bi bilo ponavljati vse ono, kar se hoče uporabiti kot »najčistejšo« duševno hrano, namenjeno edinole v to, da se potom ne pripravljata naraščaj za nadaljno izkoriščanje.

Ravno isto je s pravosodstvom. Justica, meščansko pravosodstvo, ne more služiti višjim ciljem, ker je tudi ono izraz sedanega gospodarskega in političnega sistema.

Omenjena umnica, ki razmotriva o vprašanju materinega jezika v cerkvi, šoli in sodni dvorani, pravi, da so »sodišča zaščitila materialnih interesov človeka.« Čisto gotovo je, da so sodišča zaščitila interese, toda kakih?!

Dan za dnevom se ponavljajo slučajji, ko se človeku v meščanskih sodiščih ne da zadoščanju, ali pa se ga obsodi baš radi tega, ker se upa braniti svoje materialne interese! Bili so n. pr. v Jugoslaviji razni štrajki, kjer so delavci branili svoje gromote interese. Sodišča, ki baje »ničijejo resnic«, pa so jih obsodila baš radi tega, ker »morajo krotiti pravico...«, seveda v interes kapitalistov!

Vprašanje, ki je postavljeno v omenjenem članku, namreč o materinem jeziku v ustanovah buržoazije, ima prostransko vrednost, ako pomislimo, da te ustanove ne služijo, kakor gori omenjeno, višjim ciljem, pač pa koristim vladajočega razreda.

Jasno je torej, da ne more biti jezikovno vprašanje izhodišče k reformi raznih ustanov v meščanski družbi. Kaj naj ima n. pr. revež od tega, ako se vse občevanje z njim, n. pr. na sodišču, vrši v njegovem materinem jeziku, če pa kljub temu ne dobi zadoščanja ali pa je obojen ravno zato, ker se njegovi interesi križajo z onimi tistega razreda, kateremu mora služiti sodišče? Res je, da občevanje v materinem jeziku prepreči marsikatero krivno sodbo, to pa v tistih slučajih, kjer ni nima pravda značaja rezke razdvojenosti med enim in drugim razredom.

In o solskem problemu? Naravno je, da se mora počti vršiti v materinem jeziku. Toda tista »duševna hrana«, toliko hvalisana od meščanskega častopisja, razne laži v obliki povzdigovanja zločinov, ki jih izvršuje kapitalizem, so škodljive, in naj se propovedujejo v tem ali onem jeziku.

Cilj razredno zavednega delavstva v tem vprašanju mora biti: resnica, prava kultura mladini, — laži pa nikakor ne, v nobenem jeziku!

V vprašanju rodnega jezika nam lahko služi kot lep primer Sovjetska Rusija. Tam se ni samo temeljito reorganiziralo šolo, ampak se je postavilo v prakso načelo rodnega jezika v pogledu manjšin drugih narodnosti: pričelo se je intenzivno delovanje na kulturnem polju, in to potom izdajanja knjig in spisov v jeziku dotičnih narodnosti. Toda tisti, ki so najbolj kričali o »nosvojenju« narodov, pisarji in kričarji, da je Rusija pala v barbarstvo! Torej: raje nevednost pod absolutističnim carskim režimom kot prosveta pod novim, ker je ta — komunistični!

Ko bo trpeče ljudstvo vrglo raz sebe kapitalistični jarem in uničilo to, kar je škodljivega, drugo pa spremenilo v svojo korist, tedaj še le bo prišla v svojo veljavno jezikovna enakopravnost.

V. M.

Ženski vestnik

Proletarski ženi

Večina ženskega spola v današnji družbi uživa le navidezno prednost pred moškim spolom, v resnici pa ima strogo omejen krog, v katerem mora živeti.

Proletarska žena je duševno zaostala, za možem in to v sled svoje brezbriznosti in nezavednosti. Buržoazija zaposluje v vseh svojih podjetjih, kjer le more, žensko delovno moč, ker ve, da žena se ne udeležuje razrednega boja proletariata, iz vzmehi le oni del, ki je takorekto primoran, vsled svojega stališča, udeleževati se tega razrednega boja. Zaposluje ker ve, da ne naleti na odpor proti svojem udeleževanju, ampak strah pred brezposlostjo, strah pred njim, že samo za to, ker jo gospodar, jo zadržuje od odpora. Vsled tega ji odmerja lahko po svoji volji življenska sredstva in ji nalaga dokrat prenaporna dela, katere izpodbija puje še ostalo telesno in duševno moč.

Pa ne samo to, da se proletarska žena odteguje delavskemu gibanju, marveč za to tudi ovira in zadržuje v svojem napredovanju. Doma, ko moč ve, zakaj se izpostavlja nevarnosti reakcije, zakaj gre prostovoljno v boj za gotovo boljšo bodočnost, mu žena brani iz nevednosti in pred strahom preganjanja. Poslavljala so je, ne da bi se vprašala zakaj ta boj.

To je bilo tedaj, ve proletarske žene in naj vam bo v poduk danes, ko se pripravljajo novo prelivanje krvi. Danes, ko hoče nacionalistični duh, orožje kapitalizma, udušiti vsak čut človekoljubja.

Danes je čas, ve žene, ki zama prikažete svoje drage iz svetovnega klanja. Od vas ženi, v katerih očeh se niso še pusušile solze, od vas, katerim je še kletev ostala na ustnicah, kletev proti povzročiteljem svetovne vojne, je tudi deloma odvilen uspešni odpor proti grozični vojni pošasti. Ve morate vstati, ker prevelika je vaša bol in trpljenje po izgubljenih dragih, da bi mirno gledale na to povračilno se barbarstvo današnje »civilizirane družbe«.

Morate vstati, da preprečite nadaljno duševno in telesno pobijanje človeštva za interese umazanega kapitalističnega egoizma, ki vklepa v verige suženjstva proletariata celega sveta.

Čas je, da tudi ve proletarske žene s svojo prisotnostjo pokažejo svojo zavednost in trdno voljo za nadaljevanje po poti, ki vede do končnega cilja — svobode!

Mara

Zrnje

Od kako se je proletarij počel organizirati i voditi borbu protiv najmanj ropstva, on je doživio mnogo poraza. Medjutim, ti porazi nisu uništili radnički pokret. Istina je, da su mnoge herce razočarali i ubili, ali drugi su znali, da je to posve naravno, da nema velikih pobeza bez razočaranja, zapreka i poraza. Oni su se znali koristiti na račun poraza, vući iz njih pouke za buduć rad. Ovo se je osobito jasno pokazalo za vreme velike ruske revolucije, koja je otpočela u oktobru 1917. godine.

»Kad oblačiš svoje odijelo, sjeti se na rad tkalca«, — veli kineska poslovica. — Dobar savjet za bogataše i sve ostale parazite, koji ništa ne proizvadjaju, nego samo troše društveno bogatstvo i utvaraju si, nego samobitstva, zafatad k.m.p. ju si, da su velikani i spasitelji čovječanstva.

Vatra je kušnik zlata, a nezgoda — snažnih ljudi. — Seneca.

Nova nalezljiva bolezen — Ruhr!

Med jugoslovaškim kapitalisti: »Kaj pa, če bi imeli tudi mi eno Ruhrsko?«

PODLISTEK „DELA“

I. CANKAR:

Krona

Takrat je bilo Pavli komaj štirinajst let, nosila je kratko krilo in hodila je še v šolo. Ali fine oble njenege telesa so se že vzdigale in krošile; če se je uprl veter v njeno krilo, so se prikazale prelepe ustvarjene noge in kadar je hodila po cesti malomarno in sanjsko, so se zibala nalohko mlada ledja; tudi bluzi se je že vzdigala na prsih in če se je slučajno odpel gumb in se je Pavla slučajno sklonila, se je zalesketala gorka, nedotaknjena belota iznad globoko izrezane čipkaste srajce. Obraz je bil nekoliko blede, ali ustnice so bile rdeče, vlažne in skoro prepolne; oči so gledale zamišljeno in neodkritosrčno.

Kadar je bila Pavla zvečer na cesti, je hodila po temnejši strani; pogledala je časih v nerazsvetljeno vazo, odkoder je silala pritenjeno šepetanje in poljubavanje, prisluškavala je, kadar je prišel mimo zaljubljeni par. Če jo je kdo nagovoril in jo je dotaknil njenih ledij, jo je streslo sladko in blago po vsem telesu in zbežala je, toda v veži je postala in vrnila bi se, da bi se dotaknil še enkrat njenega obraza in njenih ledij in njenih nog.

Kadar je upihnila luč, ni mogla zaspati dolgo v noč. Poleg njene postelje sta spala njena mlajša brata. Poslušala je

in poklicala tiho: »Karl, ali spiš?« Nihče se ni oglasil. Nato se je vzdignila, šla po prstih k durim ter pokleknila. Izza špranje se je svetilo. V drugi sobi sta ležala mati in gospod Maren, ki je stanoval pri njih že pol leta, skoro od očetove smrti. Pavla je poslušala: šepetanje, šumenje, časih kakor pritanje, kakor presekane smeh... Žile so ji bile v seneli tako glasne, da je silila njih enakomerno tik-takanje in da so jo motile v prisluskavanju. Ko se je vrnila v posteljo, se je premetavala dolgo in vse tlo ji je bilo pot...

Mati in Maren sta povabila družbo na veselo božičevanje. Pavla je imela opravila od ranega jutra; pospravljala je po sobi, kabinetu in kuhinji, tako da se je že opoldne smejala stanovanju v prazniški lepoti. Popoldne je hodila nakupavati, napravljala je božičnice, pravezavala jabolka, pomaranče, sladko pečivo, natikala svečke in že se je dan nagibal. Oči so bile Pavli vlažne od globoke veselja; kadar je stopila k materi, ki je pripravljala v kuhinji večerjo, se je naslonila ob njeno ramo in če je rekla besedo, je bil njen glas mehak in ljubezljiv, kakor nikoli prej. Kot da bi se bil angel dotaknil njenega srea; bilo je čisto kakor studelec.

O mraku se je Maren vrnil in knalno so prihajali gostje.

Najprvo je prišlo dvoje žensk. Obe sta bili že precej starikavi. Prva je bila zelo majhna in drobna; imela je morda že štirideset let, toda nosila se je mladeniško, plešast, brkati človek, zelo dejetno ob-

čen; v obraz je bil nekoliko podoben Bergarici; oči so buljile surovo in smejala se je posebno zoprim glasom. Kdor ga je ugledal prikrvrat, je bil prepričan: ta človek misli samo na grde in spolzke reči. Njegova žena je bila skoro večja od njega, rdeča, krepka ženska z zlovoljnim pogledom in tenkiimi ustnicami. Bila je na svojega moža zelo ljubosumna in ga ni ostavila nikoli; sama se je okrenila na cesti za vsakim mladim fantom. Zivela sta dobro, on je bil stavec v veliki tiskarni.

Ko je prišel, je pozdravil gospo, a nato je stopil

Glasovi z dežele

Pobrdro

V tej lepi gorski vasi se nahaja društvo imenom »Bratno društvo gorska vila«. Ali obžalujem, da se imenuje »bratno« društvo, ker ga vodi predsednik in nekaj drugih, ki so gotovo podpreniki buržoazije in ki ne vedo kaj delajo. Ti nasprotujejo, da bi zahajalo »Delo« v čitalnico društva. Nekateri člani so namreč to zahtevali in ker niso bili uslišani, so raje odstopili. Spoznali so, da le ta list je glasilo trpinov, njih edina tolažba in da le to glasilo nas privede do zmage in svobode.

G. predsednik je temu nasprotoval, ker on je podprenik meščanstva in je vedel, da list »Delo« očisti tem ubogim članom tisti črni narodni prah iz oči, da bi izpregledali in tako bi jih ne mogel več siliti.

Dragi prijatelji, delavci in kmetje! Pomislite kakšen dobiček nam je dala narodnost pred vojno, v času vojne in sedaj po vojni. Od trgovanja z narodnostjo ima jo srečo in dobiček le državni poslanci, kakor Šček in drugi. Dragi moji! Ali ste že pozabili, kako je bilo med vojno, kako so ubogi vojaki trpeli lakote, mraza, dežja in žej? Streljali so eden na drugega, a bili so sami reveži. Državni poslanci, naj si bodi Slovenec, Italijan ali Francoz, so se pa po kavarnah zabavljali in smejali revnemu ljudstvu kako se po frontah pobija in trpi. Ali oni niso trpeli in se niso sovražili a se tudi ne bojo. Le revno ljudstvo do tega pripravljajo in slepijo z ono narodnostjo, da se revno ljudstvo med seboj sovraži.

Dragi! Ne poslušajte one, kateri imajo prepolne trebuh in prepolne žep, ker oni vas hočejo potlačiti v še večjo sužnjost. Zatorej, dragi delavci in kmetje, združimo se in bodimo kakor bratje in sestre, kakor je učil Kristus »ljubite se med seboj«. Radi tega ne sovražite druge narode, ker je to nam trpinom v škodo in buržoaziji v dobiček.

Dragi! Naročite se na »Delo« in širite ga, ker le-ta nas pouči, da narodnost nas privede do boljših dni in svobode. Marsikateri reče: »Jaz nečem ne tega ne onega, jaz nečem delati ne za tega ne za onega. Tako gorjenje je nesmisel!« Ako bi kmet reklo: »Jaz ne bom ne oral ne sejal, bi tudi nič ne žel. Zato pa pomislite dobro, da ne bodeš slabo sejal, kakor že nekateri tam pri vas. Obžalujem, da se tako godi.

Trpin! Le na delo brez strahu, kakor Kristus. Rajši se je pustil križati kakor da bi odnehal. Res je, da so nad nami črni oblaki kateri nam branijo do dela, ali proletarec je naučen in mora potpeti, ne pa biti ustrašljiv. Ker ako delamo, je to gotovo v našo korist, v korist proletariata.

Zatorej: junak za junakom, korak za korakom, naj se razvije rdeči prapor in pojdemo za njim v boj!

Zivela Sovjetska Rusija!
Zivel proletariat

Števerjan

Ker se vse huduje in jezi v našem in nasprotnem taboru radi določite plače kuratu Sedeju, spregovorimo tu še mi svojo besedo.

Plačo je določal od štedrinstva zato voljeni odsek; v temu odseku je bil tudi naš občinski zastopnik, ki pa žal radi prekasnega obvestila ni bil pri seji dotičnega odseka ko se je plača kuratu zvišala. Sedaj pa prihajajo strankam plačilni listi ki z opominom: »nekom tega meseca ste dolžni plačati itd.«

In kako je ta odsek določil posameznim strankam svote? Boronici Tacca katera poseduje 64 Kolonov ki ji pridelajo do 2000 hl vina, so naložili 25.—Lir. Ubogemu delavcu, ki ne poseduje ničesar, ravno toliko. Na nekatere kmete bolj premožne pride do 35 lir, in zopet na delavce kateri nimajo drugega kot dnevni zaslužek pa po 20 lir.

Mi vprašamo tisti veleugledni odsek ali je določal koliko mora vsaka stranka plačati glede dohodninski ali na zemljiški davek? Če je iz tega stališča določal, tedaj se je grdo motilo. Če bi določali kakor gre po pravici magnetom toliko, premožnim kmetom toliko in delavcu z ozirom na njegov zaslužek, bi lepo molčali in lepo plačali.

Tako pa, ker se dela vse brez nas vam razsodimo mi po pravici kakor gre.

Mi delavci ki delamo dan za dnem da preživljamo sebe in naše družine, ne za-

služimo toliko da bi jedli vsak dan zabeleženo jed, niti toliko ne, da bi si privoščili pri delu dobro cigareto. Gorje nam, ako bi nas bog udaril samo za en teden z boleznijo. Kajti kdor ima družino, če en dan ne dela temu se je pozna. In če mi zbolimo, če pošljemo naše žene k premožnejšim sloyem prositi vsaj kosček kruha, nas ljudje pometajo iz hiše. Medtem ko gospodu kuratu pri vsem njegovem zdravju mu vedno polnijo koš z jajci, salami, svinjino, sploh z vsem kar hoče.

Torej mi od svojega borpnega zaslužka ne moremo zraven družine še takšne parasete ravnati in jih futrati. In vse naj bi že bilo, saj smo vsi ljudje. Ampak po mnenju nekaterih smo ljudje le kadar je treba kaj pridjati v nikdar site mathe.

Zato vam kliče: Ne damo nič. Gada na svojih prsih ne bomo ravnali.

Ko ga bomo pa potrebovali, ga že sami plačamo če bomo videli da že ni od drugega mastno plačan. Če ga pa vi lipovci hočete, potem pa le plačajte ga, saj je le vaš politični pastir.

Kar nam je znano, v Rusiji so dali vsa kerna svetniku kos zemlje da jo sam obdeluje, od nje živi in to je tudi prav. Saj Kristus jih ni postavil zato da bi ljudstvo odiral na »mehe«. Števerjanska cerkev ima mnogo zemlje na katero je postavila kolone. Naj je nekaj odstopi kuratu, ta pa naj le pridno vzame kramp v roke in hajd. Bo že videl kako sladak je delavski kruh. Ko bo tega kruha enkrat okusil ga ne bo hotel niti kosčka drugemu od »opiti, to smo že naprej prepričani. Poskusite če bo šlo.

Več občinarjev

Podgora

Po kratki in mučni bolezni je podlegel delavec Franc Jerončič, ki je bil že itak nesrečen, pohabljen na eni nogi. Nesreča se mu je pripetila pri spodaj omenjenem podjetju. Pokojnik je redno vsilj dolžnosti do strokovne organizacije. Podgorski delavci izražamo svoje sožalje.

*

Podpisana družina, mati in otroci, se toplo zahvaljujemo vsem delavcem in uradnikom trdnice Brunner za podporo, na kazano pred in po smrti mojega soproga.

Zaljubljeni ostali
Marija Jerončič

Delavska pisma

Oblaki, ki se zbirajo nad horizontom Evrope, grozijo z novo vojno. Kapitalistični egoizem hoče vnovič podžgati narodnostno sovražnost, iz katerega naj bi spet zaplapolal ogenj, v kojega bi pahnili po letarici Evrope.

Po petih letih vojne grozote, zapušča-joč strelske jarkle vračajoč se domov z enim samim upanjem, z eno samo besedo: »Mir!«, dospeti domov ni bilo dela, tisti, kateremu so obetali zlate gradove, ni dobil miru. Začelo so se konference, katerih ni še konec, katerih edini rezultat je ta da so postrle razmere med evropskimi narodi, da pahnejo enega proti drugemu v interesu kapitalizma. Tako so se zaključile konference v Parizu in Aizu, Londonu, Washingtonu, St. Remu, Genovi, Louvrenu itd. — In še bi se nadaljevalo s temi brezuspešnimi konferencami, ako bi se ne pojavila nevarnost iz Vzhoda in ako bi Turčija ne raztrgala pogodbe, ki ji jo je usilila antanta.

Danes je povsod mrzlična napetost, katera se opazi pred izbruhom vojne. Vse se pripravljajo: Francija daja izliva svojemu imperializmu v industrialni nemški pokrajini. Litva je zasedla obmorsko mesto Memel, Romunija mobilizira, pripravljajo se velike množice vojnega materiala. In medtem reakcija ojačuje svoje vrste, da uniči vsako proletarsko gibanje. Spet se začneja in kakor takrat, 1914. leta, bo brezposelna inteligencija porabila svoj čas za to, da pripravi ljudstvo zadnji-krat »za svobodo«, »za končni mir«. »Domovina je v nevarnosti!«, »neobhodno potrebno je, da jo branimo. In tako bo ljudstvo spet povedeno v klančino.

Ali pa bo res tako? Nel Proletariat mora zavpiti samemu sebi. Leta 1914, se ne sme ponoviti nikdar več! Proletariat, ki je v svetovni vojni iztrgal svojo najboljšo moč, svojo kri, žel je brezposelnosti, glad in trpljenje. Danes pa se mora zavesti svojega stališča in dolžnosti. In ko iz teh oblakov, ki se danes zbirajo nad Evropo, da jo zagrmje z gromom in bliskom, zasije solnce mednarodne solidarnosti ki bo odina izvajala mir in svobodo vsemu proletariatu, ko se bo vsula iz pusk in topov toča, ne več nad gladne, razstrgane, do krvi izmognene proletarce ene in druge narodnosti, marveč na tope

vedala mu je kmalu in potem je prišel Maren, komi v majhni predmestni trgovini. Čez par tednov — Maren je bil zelo plačljiv in neroden — se je pričela med njima ljubezen in dajal ji je vse svoj denar, tako da so živeli počasi. Kljub temu se je Fricovka dolgočasila; želela si je gledališča, balov, lepih oblek, toda Maren plača je bila skromna.

Obrazi so bili že razgrizni od vina. Besede so bile zmornol bolj razuzdane, in si jim zdelo več potrebno, da bi namigavala. Pavli so gorela lica in razumevala je polagoma. Bergerica se je naslanjala na Marna z vsem telesom in je položila nogo na njegovo koleno, Dorer je posegel z roko po stegnu citrarice, ki je rdel in se nasmihala.

Polagoma, oprezno, je položil frizer roko na Pavlino koleno, pokrli je sebi in Pavli nogo z namiznim prtom ter drsal z roko počasi navzdol. Pavla se je branila in tiščala krilo z obema rokama, ali frizer se je nagnil in zasepetal s prosetim glasom:

»Pustite!«

»Ne, nočaj ne!«

Prestrašil se je, da bi kdo ne bil opazil in pustil je krilo.

Tako je bila čistota, prazničnega večera že vsa omadeževana in izza grdega smeha, iz zaduhlih razgovorov so se ogledale le še časih plašno in trepetajoče božični zvonovi. Razen Pavle jih ni slišal nihče, ali tudi zanj so polagoma umirali. Kmalu ji je odela telo tista vročina, ki je dihala pod njeno sladko in

kričalnih buržujev in njihovih podprenikov, belogardistov, — tedaj bo res »zadnja vojna, tedaj bodo narodi res rešeni, ne od »tjica« Francoza, Angleža, Italijana, Jugoslovca itd., ampak od razrednega nasprotnika.

Meščanstvo kopa samo sebi grob. Naloga trpin pa je, da vrže na to gnjilo mrhovino skalo, da potlači to pošast tako, da se ne bo dignila nikdar več!

K. K.

Iz Jugoslavije

Socialpatriotje dobavljajo kapitalistom štrajkokaze!

Zagreb, 3. februarja.

Socializdajice pokazujejo z njihovimi gnusnimi dejanji z vsakim dnevom bolj in bolj, da so pravi agente buržoazije.

V Brodu je izbruhnila stavka kovinarjev, ki je trajala 40 dni. Ta kategorija je se postavila v odločen boj proti delodajalcem in je bila kompaktnost prav vzorna. Zmaga se je čim bolj očrtavala in to tudi v sled gromote pomoči, ki so jo nudili štrajkujočim kovinarji iz drugih mest. Zbranih je bilo približno 200.000 dinarjev.

Borba sodrugov kovinarjev proti kapitalistom in ponižnim slugam, policistom, je veliko lažja nego borba proti izdajalcem delavskega razreda, ki mu kopljejo grob zato, da bi si mogli na njem sezidati palače.

To ogabno vlogo igrayo že preko dve leti, a to, kar uganjajo v teh zadnjih dveh mesecih, posebno pa v zadnji Brodski štrajka, gre preko vseh mej!

Uprava tovarne v Brodu je pozvala zastopnike kovinarjev na pogajanja. Do končnega rezultata sicer ni prišlo, ampak ostalo je pri temu, da mora se tovarniški ravnatelj poročati vodstvu v Beogradu ter da se bodo potem pogajanja nadaljevala.

Nasla pa sta se socializdajalca. Bilih in Branič, ki sta svetovala tovarniškemu ravnatelju, da naj ne vodi več pogajanj, ker da mu ona preskrbita 250 štrajkokazov, ki se bodo pisмено obvezali delati na akord. Samo po sebi umavno je, da je tovarniški ravnatelj sprejel ta predlog in odklonil pogajanja z zastopniki kovinarjev.

Čim je tovarna dobila 250 Braničevih štrajkokazov, je policija naznanila brodskim delavcem, da jih bo izgnala iz mesta, ako se takoj ne povrnejo na delo. V tej strašni situaciji ni delavcem preostajalo drugega, kakor da se, škripajoč z zobmi, povrnejo na delo. Tovarna je medtem odbila zopetni sprejem 250 delavcev, to je toliko, kolikor štrajkokazov so pripeljali Amsterdamski policajsocialisti. Tem 250 delavcem pa je dala policija kratek rok, da se izselijo iz Broda.

Takšno je delo socialpatriotov v Jugoslaviji in drugod.

Drobne politične vesti

Akcija delavskih strank Norveške proti Poincarè-ju

Kristiania, 7. februarja.

Tajništvo strokovnih organizacij Norveške, Osrednji odbor delavske Komunistične stranke in Osrednji odbor socialdemokratske stranke so sklenili pozvati delavske stranke in strokovne organizacije Švedske in Danske na pogajanja, ki imajo dovesti do mednarodne akcije proti zasedbi Ruhrske kotline.

Predlaga se bojkot in blok proti vsakršnemu izvozu in uvozu blaga v Francijo.

Čehoslov. komunisti proti Versaillesu

Na zadnji seji čehoslovaškega parlamenta sta sedr. Beneš in Skalakov, v imenu Komunistične stranke, izjavila, s katero se ostro žigos pustolovski francoskega militarizma, kojega podpira dobrohotno Čehoslovaška.

V omenjeni izjavi je rečeno med drugim: »Komunisti vsež delo smatrajo zavzeti v tej veselošni zmešnjavi eno samo stališče, to je: podpirati lastni razred ter se v vsaki državi bojevati proti kapitalizmu. Izražamo francoskim in nemškim sodrugom vso našo simpatijo in izjavljamo, da se bomo tudi mi nahajali v enaki situaciji. Mi smo videli posledice Versailleske pogodbe, ki bodo vedle delavski razred vseh dežel v revščino in radi tega smo se vedno bojevali proti tej pogodbi.

Strastno težo, kadar je klečala zvečer pred durmi in prisluškovala.

Fricovka je iskala pod mizo frizerjeve noge. Maren, ki je sedel poleg nje in ni veliko pil in govoril, je opazil poželjivost njenih pogledov. Ozrl se je po vsem oizmu, po zabuhlih, že po pijanih obrazih, po Bergerici, ki mu je skoro že sedela v naročju; zagnusila se mu je družba, sam sebi se je zagnusil. »Ugledal je Pavlo, ki je stala ob mizi z zardelim licem in mokrimi očmi in zgneno se mu je v srecu; zdelo se mu je, da je bil ugledal prikrat to polrazvito telesce, ki je tretalo pod tenko obleko.

»Meni je vročota!« je zavzdihnila Bergerica. Vstala je izza mize, odprla dur in ka binet in se ozrla na Marna.

»Da, v kabinetu je okno odprto!« je dejal Maren in se ni gnil.

Dorer pa je vstal kakor slučajno in ko si je dala žena opraviti s človekom, ki je bil prišel zadnji s svojo soprogo in je sedel poleg nje ter ji delal komplimente, je stopil za Fricovko v kabinet.

Tudi frizer je vstal in odšel za Pavlo v kuhinjo, ki je napravljala čaj. Marna se je vzdignil malo potem in je šel za njim.

Pavla je stala pri ognjišču in se ni zganila, ko je silila, da je stopil nekoliko blizu k nji; nogo so se ji tresle in oči so gledale in niso videli ničesar. Čutila je, kako je tipala oprezna roka po telesu; a nato jo je stisnil k sebi.

»Pavla, saj ne vidi nihče, vrata so zaprta...«

Pisma rdečih vojakov

Dragi sodrugi, drage sodružice!

Minilo je štiri mesece odkar nas je »božja roka« ločila in domovina razkropila po vseh mestih Italije. Štiri mesece je, odkar nas pretvarjajo, to se pravi: hočejo napraviti iz nas podložnike, staro-veške sužnje, ter zveste filapce kapitalizma. Ali najbrž, da se gospoda moti! I-deja revolucionarnega proletariata je v naših srcih dovolj ukoreninjena. Posebno, ker ta ideja prihaja iz zdravega vzhoda in ne gnilega zapada. Kak take nas torej ne omamijo milki govori stih častnikov, ne zvoiki »Glovinčevcev, tem manj pa grožnje fašistovskih mangelov (gorjač)! Mi sprejmemo boj hladnokreno, ker smo o-boroženi; kar je gnilega bo pa narava svo-bode in svetovne obče. Takrat bodo svo-bodno zadnili milijoni uklenjenih prote-ktarcev, kateri danes nesrpnno zrejo proti izloku, na že vzhajajoče solnce svobode.

Rokno pa je željenje pod vojvsko kapa? Različno, iz kakršnega stališča se razume. Narodnjaški vojski namreč, bi rajši pili srbsko »prigano juho« kot pa jedi laško »pašto šuto«. Zavedanju d-lavstevu pa je veseno: služiti zeleznemu, ali pa plavemu buržoaznemu grbu.

Ono je prepričano, da dokler se bo ljudstvo pripravilo kakšni kapitalistični zastavi nam služiti, dotlej ostane vedno v rokah lastnih izkorščevalcev. Najbrž je za nas to, ker moramo molče poslušati kako se vedno in poredno sramoti našo idejo. V šolah, kjer se poučujejo vojski predmeti, se govori vedno proti Sovjetski Rusiji. Graja se vsako početje delavstva v zadnjem času, kot n. pr. stavke, upor vojaštev v Ankonu, okupacije tovarn ter sploh vse gibanje se nam predstavlja kot najhujši zločin. Vojaku je strogo prepovedano citati komunistično in socialistično časopise, pač pa lahko citati in se celo priporočajo fašistovski. Pred znanimi dogodki zadnje meščanske revolucije smo včasih — seveda tajno — dobili »L'Ordine Nuovo«, danes je tudi ta naš list uničen. Slučaj je bil, da je častnik izbral iz rok vojsku socialistični »Avantia« opominja-joč ga, da je to nesramen protidržaven list. Njih cilji so: naša ideja se mora s silo zatreti! Sodrugi! Slovenski vojski zelo pogrešamo proletarskega čtiva. Zato se obračamo, posebno do naših »Ljudskih odboev« — ker smo bili in se nas lahko »smatra, da smo še člani istih — naj nam večkrat pošljete kaj naših časopisov, posebno »Delav«. S tem si bomo vsaj deloma skrajšali grenke vojaške ure. Ključno vam: Ostanite na svojem mestu! Mi smo z Vami in ko se vrnemo v vašo sredo, bomo z združenimi močmi sestavili močan kordon, katerega ne bo podrla nobena sovražna sila. Pogum! Naprej do zmage!

Voajk J. ...čič

Pismo ruskih kmetov Leninu

Ruski kmetje v Kukuškino, ki so zrasli z Leninom in se z njim igrali, ko so bili dečki, so naslovili na predsednika ljudskega sveta gniljivo pismo. Vsebina pisma, ki je bilo objavljeno v moskovskih listih, je sledeča:

Dragi naš sodrug Vladimir! Gotovo se še spominjaš, kako smo pred petinštiridesetimi leti pazili na konje v šumi in se igrali ob potoku. Danes smo muhiči. Pred petimi leti smo se iznebili kruzisov, ki so nas pritiskali k tlom. Toda lani je prišla katastrofa lakote in naša živina je poginila, naša posestva so v žalostnem stanju, naše hiše razpadajo in naše kaste so prazne.

Ne moremo Ti poslati božičnega darila, ker nimamo nič. Davek smo plačali v zruju in meri. Imamo Ti pa sporočiti dvojno žalost, ki nas tare. Nimamo konjev in nimamo šole. Vemo, da nam svetelj lah ko dade konje na kredit in zato Te prosimo kot našega nekdanjega prijatelja v mladih letih, da nas priporoči pri svetelj za konje. Brez konj smo delavci brez rok; imamo zemljo, toda obdelovati je ne moremo.

Daje Te prosimo za šolo. Naši otroci potrebujejo pouka in med nami starije je malo pismenih. Soli, ako jo dobimo, bomo dali imo Tvoje drage matere Marije Aleksandrovne. Ko bo šola odprta, moras biti naš gost. Obiskati nas moraš in se z nami ved spominjati časa, ko smo se igrali ob potoku in pazili na konje v šumi. Kukuškino se bo odlele imenovat po Tebi Lenin, dragi naš sodrug Vladimir!

Slede podpisli kmetov.

Branila se je nalahko in je tiščala krilo na kolena.

»Ne... tega ne... Nocoj je sveti večer...«

»Pustite, Pavla!«

»Ne... ne...«

Obšel jo je čuden strah pred nečem neznanim, sline in pot ji je stopil v velikih kapljah na čelo...

Frizer je poskočil in se okrenil v zadržki; Maren je bil odprti vrat, pogledal v kuhinjo ter se takoj spet vrnil. Vrnil se je tudi frizer; osvestil se je in sram ga je bilo...

V sobi so se zamejale hrupno in na pragu kabineta sta stala Dorer in Bergerica nekoliko v zadregu; nji so se bili razkuštrali lasje ter ji vsi viseli na čelu v dolgih kodrih. Fricovka se je bila po stegnih in se smejala, da so ji tekale solze po licih.

»No, v kabinetu je hladno, pri oknu sva stala, se je izgovarjal Dorer resno in zlovoljno. »Ne bodi neumna!« se je razsrdil nad ženo, ki ga je gledala s strepljavi očmi. »Kosti nistem željan, posebno če jih je bil ogledal že kdo drugi!«

Citrarica mu je strnela v obraz z začudenim in užaljenim izrazom in ko je sedel, je umaknila koleno.

Pavla je prinesla čaj na mizo in Fricovka je naltla v vsako četo tretjino spirita. Maren je izpil dvoje čaj in izginil je gnjev, ki ga je bil začutil nato to družbo. Bilo mu je prijetno, da bi sedel tako in pil do jutra. Bergerica mu je sedela v naročju, Dorerica pa se je igrala pod mizo z njegovimi nogami.

Gospodarska situacija v Avstriji

Priobčujemo to poročilo, ker nam podaja sliko ene onih držav, ki jih je storila modra in miroljubna politika antante.

1. POLJEDESTVO.

Avstrija obsega 84.000 km kv. Od teh je 98,5 procentov produktivnih. Od 75.000 kv. km. produktivne površine spada 42 odstotkov na gozd, 29 odstotkov na pašnike in Alpe. Avstrija je torej dežela gozdov in pašnikov. Samo 29 odstotok produktivne površine 21.750 kv. km. služi poljedelstvu in vrtnarstvu. Posevna površina najvažnejših zrnatih plodov (pšenica, rž, oves, ječmen, koruza), ki je do konca vojne nazadovala od 1.1 milijona hektarjev na 872.000 hektarjev, je zopet dosegla mirovno višino. Vendar se še ni dosegel tisti izsoj žetve na hektar kot pred vojno (t. j. 136 meterskih stotov pšenice, 135 met stotov rži).

Pri šteju živine v aprilu 1919 se je napram 1. 1910 ugotovilo nazadovanje v bikih za 26, v teletih za 27, v kravah za 16, v volih za 38 odstotkov. Mlada živa je napredovala za 44 odstotkov. V splošnem je število goved padlo od 222 na 193 milijonov glav. Število svinj pa od 184 na 1.11 milijonov repov. Danes je že doseženo mirovno stanje po številu goved, toda po kvaliteti živina daleč zaostaja za mirovnim stanjem.

V splošnem je danes avstrijsko poljedelstvo zopet doseglo ono stališče, ki ga je imela pred vojno na teh tleh, ki danes tvorijo avstrijsko republiko. In vendar znaša avstrijsko poljedelstvo v primeri s skupno potrebo Avstrije velikanski deficit.

Letna potreba vseh vrst žita znaša 26 milijonov meterskih centov, lastni pridelek pa le 14 milijonov. Celokupni nekriti deficit v žitu za hrano na ljudi, živino, goveda in industrijo znaša najmanj 12 milijonov meterskih centov.

Letna potreba krompirja je 23 milijonov met. cent. Domači pridelek, odštevši potrebno množico za posev, znaša pa le 11 milijonov m. c., pri čemu je treba omeniti, da se en del krompirjevega pridelka porabi kot živež za živino ali pa za izdelovanje spirita. Najmanj 12 milijonov meterskih centov krompirja je treba na leto uvažati.

Letna potreba sočivja presega štirikrat domačo produkcijo. Produkcija mesa, masti in mleka zaostaja daleč za domačo uporabo. Za pokritje letne potrebe sladkorja v iznosu približno 180 tisoč ton je na razpolago samo 50.000 ton avstrijske produkcije.

2. INDUSTRIJA.

Po sklepu miru so se v Avstriji začeli eksportirati vsi kolikšak pomembni premogovniki in tako se je produkcija premoga zvišala na 3 milijone ton. Povečini je ta premog manjvredni rjavi premog. Toda letna potreba (pri polno zaposleni industriji) znaša približno 15 milijonov ton premoga. Uvažati se torej mora 12 milijonov ton iz inozemstva.

Povprečni letni učinek vodnih sil Avstrije znaša 3 milijone konjskih sil, od česar odpada na večje vodne sile 1,5 milijona netto konjskih sil. Ker odvečarja število konjski sil približno energiji desetkratnega števila ton premoga, bi same večje vodne sile lahko krile celokupno potrebo Avstrije po premogu, če — bi bile zgrajene. Do tja pa je na kapitalistični podlagi še dolga pot. Zgraditev vodnih sil je šele v povojih.

Jako sposobne so železna in strojna industrija, izdelovanje kovinskih predmetov, industrija vagonov, avtomobilov, motorjev in koles, kakor tudi lesna pohištvena in v papirna industrija.

Avstrijska industrija mora celo vrsto surovin dobavljati iz inozemstva: bombaž, volno, kavčuk, baker, cin, kože itd. Tudi morajo razne industrije kot volnena in bombažna svoje polprodekte pošiljati v inozemstvo v izdelavo, ker je razbila mirovna pogodba prejšnjo industrijsko enoto.

3. AVSTRIJSKI UVOZ.

Stolper je začrtnal, da znaša uvozna potreba Avstrije za živila (žito, krompir, sočivje, meso, mast, rž, sladkor, kondenzirano mleko, jajca) 56 milijard kron; letna uvozna potreba za premog 19,5 milijard kron in za druge surovine, pol in celotne izdelke pa 50 milijard kron. Torej znaša skupna vrednost potrebe Avstrije za eno leto okoli 125,5 milijard kron in to po tedanjem kurzu, ki je bil v Curihu še štiri. Danes pa stoji avstrijska krona v Curihu na 0,0075, torej 6300 nižje in še bolj.

Notranjo potrebo presega lesna in dukska letna 1920 se je z velikanskim opustošenjem gozdov izpeljalo za več kot 100 milijonov frankov lesa. Za izvoz v velikem stilu delajo nadalje strojna, kovinska, vagoniska, motorna, avtomobilska, ko lesna, papirna in pohištvena industrija.

Skupno je leta 1920. izvoz znašal 13.175.900 centov, uvoz pa 60.010.719 centov. Uvoz je bil torej za 47.434.91

Delavska šola Birokratizem

Birokratizem ali skribantarija je že do kaj časa sem na slabem glasu. In to razpoloženje napram skribantariji ne povzroča morda njen historični madež iz prvih dob feudalnega gospodarstva iz časa Merovingov ali Karolingov, ko je moral feudalni skribant pisariti za železno ograjo, takozvano »kancelo«, da se ni mogel dati podkupiti ali oslepiti svoje ga gospodarja pri stiku z različnimi strankami. Ne — ta madež je že davno pozabljen in le spomin nanj nosi še naš skromni »kancelist«, ki grize peresno trsko med različnimi svetniki, nadsvetniki in še večimi svetniki močnega razpletene ga skribantarskega birokratizma sedanjo buržoaznega-kapitalističnega gospodarstva.

Sodobna skribantarija se je torej popolnoma osvobodila feudalne preziranosti in sumničenja in je stopila celotno v smer takozvane inteligence, ki nosi po modernejšem »demokraciji« izražanju imo duševnega delavstva in ki se v italijanski tuko sprkano zove z besedami — »i lavoratori del pensiero« — Zaman pravi Marx: »Buržoazija je spremenila misel v nakodništvo«, ko so se nekateri njegovi učenci epigoni poslužujejo tega izraza; ga sicer stavijo vsesporedno z »lavoratori del braccio«, ampak realno življenje vedno izprijuje, da to ni le kaka navadna tehno loška opredelitev, pač pa se v njej odraža tudi ves star buržoazni prikus o dvoj nem delu, aristokracičnega in plebejske ga značaja.

No, mi kot marxisti se imamo predvsem bavit z gospodarskim vprašanjem skribantarije in nas mora prav malo brati, če v krogu tega duševnega delavstva silimo razpravljati le o plačilnih razredih, če takšna kulturno stopnjo ljudstva po procentualni uporabi žajfe in če rešuje žensko vprašanje z dobro, kuhinjsko šolo. Nas zanimalo predvsem gospodarska stran birokratizma; in tudi ljudje, ki dan danes razpravljajo o »političnih in gospodarskih vprašanjih« imajo dober nos ter so izvojali, da jih birokratizem ovira v njihovih gospodarskih kšefitih.

Ta rekcija proti skribantariji ni pa posebno sistematična in stvarno utemeljena. Ima je največkrat le odpor vsled oškodovanja ozkih osebnih interesov; naš verizirski mali producent se togotno izraža proti skribantariji, sam pa zahteva po drugi strani navadno za vsak najnavadnejši gospodarski akt napram tretji osebi kako potrdilo s »črno na bele«, da si utolaži svojo kosmato vest; tako močno je za jaden birokratizem v ljudsko zavest.

Eden temeljnih vzrokov, da se birokracija sploh poraja in da je postala prava oklepa gospodarske obrata in razvoja, leži v okosteneli specifikaciji ne samo dela ampak tudi delavcev samih. Naša skribantarija sedi z rjito na stolčkih, v svojih uradih »upravlja« ali se vsaj peča z »višjimi zadevami produkcije«, sama pa nima niti pojma o »nižjih« zadevah produkcije same. Njeno »višje« stališče kot duševnih delavcev (o lavoratori del pensiero) zi ne dopušča niti misliti, da bi se zainteresirala za proizvajalni proces: o lihu železa, o kopanju rude, o osipjanju krompirja, sejanju repe itd. Ona, ki se ponaša, da kot duševni delavec, nadvlada vse družabno življenje, se ne briga za temeljno podlago družabnega življenjskega procesa, to je za materialno produkcijo. A buržoazna družba tudi ne dopušča, da bi se delavstvo, *o lavoratori del braccio*, v duševnem oziru razvilo in svoje fizično delo odsejalo. Francoski ekonomist Garnier proglašal občo izobrazbo za nasprotnico delitve dela in vidi v »lavoratori del pensiero« in »lavoratori del braccio« socialni napredek. O tej delitvi in specifikaciji dela vladajo še med komunisti zmotni nazor. Marx sicer pravi: »Od trenutka ko se individualni produkt spremeni v socialen produkt, v produkt kolektivnega delavca — se opredeljuje produktivnega dela, produktivnega dela samega razširi. Da kdo dela, ni več potrebno da se z rokama udeležuje dela; dovolj je, da je le organ kolektivnega dela ali da vrši kakršniboli opravilo.« To pa prav razumevamo, če vzamemo gotovo, časovno omejen delavni proces v poštev. Sino pa popolnoma v zmoti, če smatramo ta delavni proces kot stal no obliko dela, kajti Marx nam pri razpravi odnosov industrije do poljedelstva izrečno poudarja: »Vendar, ko ruši (namreč industrija) pogoje, pod katerimi znatna družba vrši skoro samovoljno to cirkulacijo (namreč menjava dela in snovi med industrijo in poljedelstvom), sili sama v to, da se ta cirkulacija *zopet vpostavi o sistematični obliki, ki omogoča vsestranski razvoj cloveka in ki tvori uravnotežen zakon socialne produkcije*«. In vsak dvom se nam razprši, če se spominamo Marxovih in Engelsovih pozorikov na industrijsko patologijo, ki je nelzežna posledica manufakturne delitve dela in njej odgovarjajoče okostenelosti specifikacije delavca samega; in mi bi se še vedno šopitili z masko božjega stvarstva, če bi ne spoznali resnice tega darvinističnega biološkega zakona.

Drug važen vzrok številne birokracije je delitev gospodarstva v produkcijo in upravo. Kaj pa je ta uprava? Marx pravi: »Kapitalist začneja upravljati na ta način, da se jame odgovoriti »ročnemu delu«, da se končno odpoje tudi upravno delu s tem, da poveri svoj posel svojim direktorjem. Pri buržoaznem gospodarstvu vidimo, da je pravzaprav ta uprava duša vsega gospodarstva. Delavci že se znajo napraviti hišo, napraviti obleko, ampak »upravljati« tega ne znajo. Za to

je sposobna le jata direktorjev, ki se čem bolj širi in več, čim boljše upravlja na stroške in škodo produktivnih slojev. Tu di pri tej upravi se kažejo i »lavoratori del pensiero« ne toliko kot kak tehnološki faktor uprave, temveč kot parasitarski element, ki se ponaša z višino spekulativnega duha. Naj si tudi trgovski kapital dobi svoj delež iz nad vrednosti, ki jo proizvajalec izžema iz delavca, se naša uprava »zraven tega poslužuje tudi stare »anahronistične« oblike trgovskega kapitala ki potom konkurence, sugestije in drugih mahinacij posega prosto v žep svojih strank. Ta storila se vespoved ponavlja in evo zato znajo »upravljati« prefrigani direktorji in ne proizvajajoči delavci. Buržoazno kapitalistično gospodarstvo, ki sloni na tej podlagi »samostojni« gospodarjev nam ne podaja v takozvani upravi skoro nič drugega kot svo to običajnih grdih, zahrbtnih, spekulativnih odnosov posameznih gospodarjev med seboj in to posebno v škodo delovnih slojev.

Če nam manufakturna delitev dela in njena specifikacija ter delitev gospodarstva v produkcijo in upravo porajata birokratizem, sta pa ta dva momenta precej neznatna vzroka za razvoj in zamotanost skribantarskega aparata. Temeljni vzrok temu tiči v sodobni produkciji blaga in njej odgovarjajoče »stevilo« samostojnih producentov — gospodarjev in najkvarnejšo ulogo igra pri tem mali producent — gospodar. Ze sleherni mali producent je stopil v obrat svetovnega gospodarstva: to je naš mali gospodarček si kupi angleške hlače, nemško žago, ameriško kono svetlo in obratno gre njegov produkt križem sveta. Pri svojem gospodarstvu se poslužuje delavne in državne ceste, železnice, pošte, telegrafa in to vse za svojo skromno faifco. Če je že izmenjava blaga med velikimi produktivnimi organizmi težavna, povzroča mnogo sporov, razprav, pisarjev, nam vsaj končno izdatno uporabi ogrode svetovnega gospodarstva: železnice, parobrod, pošto, državno in delovno cesto, ne pozna tolikih zastojev in zamotanosti, doseže točneje cilj svojega namena ter izloča na ta način v precejšnji meri birokratizem aparata. Kroženje blaga malega producenta nima pa še to dobre strani na sebi. Zbiranje in predelovanje njegovih malenkostnih dobav in oddajanje zahteva mnogo malenkostnega, neuspešnega dela in kri tem se birokratična registracija in evidenca javlja kot nujna a zoperna in nezmiselna pisarija. »Samostojna« produkcija pri svetovnem gospodarskem obratu, to je tisto bedno krosnarstvo, ki neizmenljivo zamotava, če ne že naravnost paralizira in loml železniški, parobrodni, poštni in telegrafni aparat z njegovim ogromnim birokratizmom. Male gospodar ske edince in svetovni gospodarski obrat v tem gospodarskem protisloju je zaradi mnogostevilne birokracije.

In birokratizem v posameznih gospodarskih organizmih je komaj senca birokratizma v, recimo, socialnih gospodarskih organizmih, ki jih navadno upravlja država. Če se nam javlja mala zasebna produkcija kot neizmenljivo in nepotrečno razmetavanje delovne energije in materialov, nam se kaže tudi zasebna veleprodukcija pri širših socialnih organizmih vsaj tako nezmiselna in nevdružljiva. Državni organizem, ki navadno sprejema te naloge nase: zidanje in upravo državnih cest, železnic, parobrodov, vzdrževanje šol, vojskova itd. se nam predstavlja pri dani gospodarski strukturi kot drag, zapleten gospodarski labirint. Ozirom se le na finančni sistem države. Za vzdrževanje onih socialnih gospodarskih potreb imamo vsemogoče vrste davkov, davcov, koleksov, monopolov in temu odgovarjajočih ogromnih strobov skribantarije, »lavoratori del pensiero«, ki pa so skoro vseuprek čisto navadni, topi ročni delavci, samo da nimajo žuljavih rok. Nadalje, zasebni proizvajalni sistem pozna tudi vse polno zamotanih pravice in pravičije, ki jih neguje in zamotava cela jata sodnijske birokracije itd.

Birokratizem duši in zavozlava vse sedanjí gospodarski red. Boj proti birokratizmu je obenem boj proti sodanjenju gospičarskemu redu. A za ta boj je uspešen le revolucionarni proletarijat. Naloga proletariata ni, da pomaga organizirati skribantarijo, ampak, da jo še bolj demoralizira. Boj proti birokratizmu se ne more izražati v tem, da odstavimo tega ali onega negodnega skribanta, kajti ta ostane vse svoje življenje skribant, ampak ta boj se nam javlja kot boj proti zasebnemu gospodarstvu, kot boj proti buržoaznim konfinom in za proletarske konfine, to je za normiran delovni čas. Ob enem znači, vsled razvoja produktivnih sredstev, boj proti malim gospodarskim edincem za večje gospodarske komplekse. Boj proti birokratizmu znači boj proti »lavoratori del pensiero« in »lavoratori del braccio«, boj za izobraženega delavca: to je boj proti sodobni bedasti šoli, ki uči mladino sortiranja grehov in drugih pedagogičnih budalosti, za novo, realno delovno šolo. Boj proti birokratizmu znači boj proti okosteneli specifikaciji za delovno gibčnost, ki naj ustreže tudi fiziološkim potrebam delavcev. Boj proti birokratizmu znači boj proti proizvajanju blaga in njegavi spekulativnemu kroženju, za proizvajanje življenjskih potrebščin. Znači boj proti buržoaznim bankam, za proletarska blagovna skladišča. Znači boj proti varljivim denarnim vrednostim, za edino realno vrednoto, delavsko knjižico itd.

V Italiji smo priče izrazitega pojava. Mussolinijeva vlada je napovedala boj proti onegavemu birokratizmu. Buržoazija misli, da je našla Herkulesa, ki ji čisti augijeve hleve, da bo lažje zbirala svoja dobička — ampak dobila je k več

jemu don Kišota, ki se bori proti mlinom na veter. Birokratizem je *sinonim buržoazije*; boj proti buržoaziji ki ga je v stanju vesti edinele revolucionarni proletarijat ki polaga srp in kladvo za temelj nove delovne demokracije.

Novi rešitelji slovenskega proletariata

Po najnovejših vesteh opaža se, da so se pojavili med slovenskim delavstvom ljudje, ki naglašajo s ponosom, da so le oni rešitelji delavskega razreda izpod kapitalističnega jarma. Način in metode s katerim nameravajo priči svoje osvobodno delo pokazuje nam, da to imamo opravka z naiivneži ali pa s pravimi izdajci. Po vseh znakih izgleda, da je zadnje. Vem, da se bode vdarilo po meni in da se bode poskušalo ovreči moje trditve in, da je pričakovati pri teh osebnih napa dkih je samoposbi razumljivo. To priča polemika s sodr. Gustinčičem, zagrobško »Borbo« in »Beogradskim radnikom«. To je v navadi sovražnikov odgovor na vsako stvarno politiko. Da se zavarujejo pred opravičeno kritiko zato so a priori naglašali, da so vsi kritičarji sovražniki delavstva in agenti buržoazije. Na to se najmanj oziram, ker vem da bo bodočnost pokazala kdo je sovražnik in kdo prijatelj. V svoji iznajdljivosti napredovali so tako daleč, da odgovarjajo na vse kritike češ: vi zato tako pišete, ker ne poznate naših razmer. Da je ta izgovor nemarksičen ni potrebno povdarjati, posebno pa ne v tem slučaju, ker sem imel za časa mojega delovanja v Sloveniji dovolj prilike, da poznam s temi tako kompliciranimi prilikami, ki baje opravčujejo njihovo delovanje.

S tem prehajam na samo stvar, glejmo kaj pri tem, da se vzdržim osebne polemike in le v toliko, v kolikor bo potrebno za potrditev mojih izjavljaj se bom dotaknil osebnosti, ki vpravljajo danes s tem novim političnim kurzom.

Razlogi ki so me prislili, da posežem v polemiko, so občinske volitve v Ljubljani in vstanevitve nove socialistične stran ke delovnega ljudstva, ki se je ustanovila dne 23. I. 1923.

Da je volilni kompromis s klerikalni mi in socialističnimi disidenti iz načelnih in taktičnih razlogov nedopusten, je jasno vsakomur, ki se ni skregal z lastno pametjo. Trditve, da volilni kompromis ni napravljen s klerikalci, pač pa z krščanskimi socialisti, je smešno in delanje norca iz zdravega instinkta delavstva. Ze dejstvo, da so kandidirali na eni listi predstavniki razredno zavednih proletarcev skupno z Gosarjem, »Nesrečnikom« itd. pobija njihovo trditve. Kdo so krščanski socialisti in kdo jih je poklical v življenje, je znana stvar. Da so dr. Gosar, Terseglj in Kretnar člani izvrševalnega odbora Slov. ljudske stranke, tega ne more oporekati nihče, še manj pa grupa Delavskih Novic. Tudi dejstvo, da klerikalna stranka ni postavila svoje lastne liste, govori proti njihovim trditvam. Jasno je, da je tu storjen kompromis s stranko, ki je zagovarjala Koroščevo reakcionarno protidelavsko politiko in ki še danes smrdi po krvi zaloških žrtev. Za maskiranje tega nečutnega izdajstva navajajo po vedati, da rad izra vlogo diplomata in diktatorja. Če pristajemo k njim še skrajno ambicioznega Stefanoviča, ki je v svojstvu vojaškega atašeja pisal v »Slov. Narod« članke, kako se je obvaroval boljševida, tedaj imamo jasno sliko o teh novih rešiteljih slovenskega proletariata.

Od ljudi te kvalifikacije in značajnosti se ni drugega pričakovalo. Sploh vspehi imajo zahvaliti edinele o klenosti, da ni izvezmi njih najti med slovenskim delavstvom onega sodruga, ki bi imel intelektualno sposobnost in energijo vzeti iniciativo v svoje roke in voditi delavski razred po poti strogega razrednega boja. Če uvažamo to, da je slovensko delavstvo izolirano od ostalega sveta in da nima prilike zasledovati mednarodno delavsko gibanje, tedaj se ni čuditi, da se je dalo zavesti na kriva pota. In če bi se našel kak sodrug, ki bi nastopil proti tej izdajalski politiki, tedaj bi romal v jeko in izgnanstvo. To priča dejstvo nešteti h aretacij dobrih funkcionarjev po raznih industrijskih krajih.

Tu se vidi kdo uživa naklonjenost buržoazije. Ta enotna fronta ne pomeni drugega, kakor separatizem in lov za mandati. Pričakovati od njih, da bodo zastopali interese delavskega razreda, je iluzorno. Kajti pokazali smo za časa donjenja zakona o zaščiti države s svojim begom v inozemstvo, koliko jim leži dobrobit delavskega razreda. Iz strahu pred reakcijo so čez noč postali reformisti. S tem svojim činom so odvrgli delavski razred Slovenije od ostalega revolucionarnega mednarodnega proletariata in ga zopet privedli v okrilje 2. in 2½ internacionalne. Proletariat celga sveta obsoja ta izdajalski čin in uverjen je, da bo znal slovenski proletarijat pomesti z vsemi elementi ki ho

Ne »viva il re«, ne »viva il papa« ne premosti tega nasprotja in Mussolini se bo kmalu prepričal, da je Don Kišot že davno mrtev, večno živ pa je — Cervantes.

Ruski

A. Kristana, ki ga je baje zagovarjal on sam. In ker se je takrat nahajalo delavsko gibanje v poprevratni revolucionarni situaciji je razkol pomenil vjedinjenje razredno zavednega delavstva Jugoslavije in boju zoper ministerializem in ne proti socialdemokratski stranki. To je v glavnem osnovna vsebina celega članka, s katerim so obsodili same sebe in vse svoje prejšnje delovanje. S tem priznava jo odkrito svojo zmoto, da so takrat vsled revolucionarne situacije bili na napačni poti in da so šele sedaj prišli v pravi kotek. Boljše pečenke niso mogli prinesiti buržoaziji in njenim lakajem *socijem*, kakor je to globoko priznanje. S tem odobravlja buržoaziji, ki je naglašala, da je komunistično gibanje le povojna psihoza zrevolucioniranih mas, ki bo pa propadlo ako se tekom dveh let ne udeleži diktatura proletariata. Tako glupost napravi lahko samo tisti, ki gleda na svetovni raz voj z malomščanskim daljnogledom, ne pa ljudje ki se ponašajo, da so marxisti. Glupost je tudi trditi da je cel bi veljal le ministerializmu, ko je vendar jasno, da se vodi boj med dvema načeloma. In sicer boj med buržoazno demokracijo, ki jo zagovarjajo socialisti in diktatura proletariata, ki jo zagovarja vs razredno zavedni proletarijat celga sveta. In ker socialdemokracije še danes stoji na istem načelu pomeni vjedinjenje z njimi popolno kapitulacijo revolucionarnega gibanja pred reformističnim in kolebacijskim teorijo 2. in 2½ internacionalne.

V kolikor jim je do resnične edinstvene fronte naj posluži sledeča karakteri, zacija.

V času, ko so se zbrali v Beogradu delegatje iz cele države, da vstanove jedinstveno Proletarsko stranko za celo zemljo, zapušta slovenski delegat to konferenco, se vrača v Slovenijo in zahrbtno izvede vjedinjenje vseh nazov-socialistov v eno stranko. S tem je zabiti klin, ki onemogoča stvoritev enotne fronte za celi delavski razred, ker sodrugi v Srbiji in Hrvatski niso pozabili kaj so delali socialpatriotje proti delavskemu razredu. Ta enotna fronta, ki je vstvarjena v Sloveniji, pomeni odkrit razkol in separatizem. V tem pogledu ima sodr. Marcel Zorja popolno prav če trdi, da stvarjanje enotne fronte samo v Sloveniji je kontrarevolucionarno delo. Tega mnenja ni samo on temveč vsak sodrug, ki misli z zdravim razumom in ki se ne da sugerirati od nikogar. Ta čin je najpogostejše izdajstvo nad slovenskim delavstvom. Od Klemenčiča, Fabjančiča in Lemčiča ni bilo drugega pričakovati, ker s svojim delovanjem so že zdavnaj namigavali kaj hočejo. Obnašanje dr. Le meža na Vukovarskem kongresu, kjer je takrat stal na strani centurmanjev, je ja sen dokaz s kom imamo opravka. Od Fabjančiča, ki pravi da *Marxov kapital ni nič posebnega*, se drugega istotako ni moglo pričakovati. Za Klemenčiča zadostuje povedati, da rad izra vlogo diplomata in diktatorja. Če pristajemo k njim še skrajno ambicioznega Stefanoviča, ki je v svojstvu vojaškega atašeja pisal v »Slov. Narod« članke, kako se je obvaroval boljševida, tedaj imamo jasno sliko o teh novih rešiteljih slovenskega proletariata.

Od ljudi te kvalifikacije in značajnosti se ni drugega pričakovalo.

Sploh vspehi imajo zahvaliti edinele o klenosti, da ni izvezmi njih najti med slovenskim delavstvom onega sodruga, ki bi imel intelektualno sposobnost in energijo vzeti iniciativo v svoje roke in voditi delavski razred po poti strogega razrednega boja. Če uvažamo to, da je slovensko delavstvo izolirano od ostalega sveta in da nima prilike zasledovati mednarodno delavsko gibanje, tedaj se ni čuditi, da se je dalo zavesti na kriva pota. In če bi se našel kak sodrug, ki bi nastopil proti tej izdajalski politiki, tedaj bi romal v jeko in izgnanstvo. To priča dejstvo nešteti h aretacij dobrih funkcionarjev po raznih industrijskih krajih.

Tu se vidi kdo uživa naklonjenost buržoazije. Ta enotna fronta ne pomeni drugega, kakor separatizem in lov za mandati. Pričakovati od njih, da bodo zastopali interese delavskega razreda, je iluzorno. Kajti pokazali smo za časa donjenja zakona o zaščiti države s svojim begom v inozemstvo, koliko jim leži dobrobit delavskega razreda. Iz strahu pred reakcijo so čez noč postali reformisti. S tem svojim činom so odvrgli delavski razred Slovenije od ostalega revolucionarnega mednarodnega proletariata in ga zopet privedli v okrilje 2. in 2½ internacionalne. Proletariat celga sveta obsoja ta izdajalski čin in uverjen je, da bo znal slovenski proletarijat pomesti z vsemi elementi ki ho

čejo na račun delavskih žuljev priti na ugodna mesta. Proletariat Srbije in Hrvatske bo vedno podpiral vsako razrednozavedno gibanje, Ali z voditelji noče imeti nič skupnega. Zatorej je dolžnost slovenskega delavstva, da prične misliti z lastnimi možgani in da se otrese sugestije raznih frazerjev ki ga zavajajo na kriva pota v tabor buržoazije, v tabor kontrarevolucije.

Bartulović

Kongres Egiptovske Kom. stranke

V Aleksandriji se je vršil kongres socialistične stranke Egipta, kljub temu, da so ga prepovedale oblasti. Udeleženi so bili delegatje raznih sekcij.

Kongres je sprejel »enoglasno 21 točk Komunistične internacionalne in sklenil, da sprejme stranka ime »Komunistična stranka Egipta«.

Kongres je izdelal program in določil taktiko o narodnostnem, sindikalnem in agrarnem vprašanju.

Kot zastopnik Kominterne K. S. I. prinaša svoj pozdrav sodr. Ariel, ki očrtuje v glavnih potezah akcijo, ki jo mora vršiti K. S. E. Sodr. Ariel je rekel, da bo Egipt v stanu priti do neodvisnosti od angleškega kapitalizma le potom take revolucije, ki bo v istem času politična in so cialna.

Stranka Zagloula, ki jo vodijo egiptovski veleposesniki in kapitalisti, ne bo nik dar v stanu dati ljudstvu prave svobode, ker bo ta stranka vendar navsezadnje sklenila kompromis z Anglijo.

Edinole velike delovne mase Egipta: intelektualne, kmetске in delavske, bodo dale s socialno revolucijo, neodvisnot de želi.

Razno

SALJIVA SLONA. — V menažeriji v Central Parku se je pred kratkim dovršil dogodek, iz katerega bi posnemali, da sta slona Hattie in Jule res pravi misleči bitji. Toplo popoldne je bilo, ko je nenadoma Hattija padla v glavo, da bi bilo dobro, če bi se okopal. Posebno mladici so kar zehali vročine. Nenadoma je Hattie šel izza ograje k vodovodni cevi, odprl vijak in prijel v rlec konec cevi, iz katere je te škropila voda. Prvo je obrnil cev proti mladcem, ki so zadovoljni stali in se močili, potem je obrnil cev proti Juleju in ko je bil tudi ta moker, je Jule prijel za cev in močil Hattija. Oskrbnik menažerije je kar ostrel tem premišljenim početjem, se smejal, nato, ko je mislil, da je močenja dovolj pa hotel odvzeti slonu cev iz rlica. Jule pa se ni pustil tega dopasti in obrnil je cev proti oskrbniku in mu preskrbel neprostovoljni tuš. — Pa naj še kdo reče, da je žival brez vsake misli!

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«. Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«. Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«. Razun »Dela« ni v Juljski Benečiji slovenskega delavskega časopisa. Kako more slovenski delavec misliti, da je zaveden delavec, zaveden komunist, ako ne čita »Dela«? Kako more delavec upati v boljšo bodočnost, ako nima kažipota, ki mu kaže pot v boljšo bodočnost? Čitajte in širite »Delo«.

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«.

Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«.

Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«.

Razun »Dela« ni v Juljski Benečiji slovenskega delavskega časopisa.

Kako more slovenski delavec misliti, da je zaveden delavec, zaveden komunist, ako ne čita »Dela«?

Kako more delavec upati v boljšo bodočnost, ako nima kažipota, ki mu kaže pot v boljšo bodočnost?

Čitajte in širite »Delo«.

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«.

Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«.

Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«.

Razun »Dela« ni v Juljski Benečiji slovenskega delavskega časopisa.

Kako more slovenski delavec misliti, da je zaveden delavec, zaveden komunist, ako ne čita »Dela«?

Kako more delavec upati v boljšo bodočnost, ako nima kažipota, ki mu kaže pot v boljšo bodočnost?

Čitajte in širite »Delo«.

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«.

Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«.

Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«.

Razun »Dela« ni v Juljski Benečiji slovenskega delavskega časopisa.

Kako more slovenski delavec misliti, da je zaveden delavec, zaveden komunist, ako ne čita »Dela«?

Kako more delavec upati v boljšo bodočnost, ako nima kažipota, ki mu kaže pot v boljšo bodočnost?

Čitajte in širite »Delo«.

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«.

Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«.

Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«.

Razun »Dela« ni v Juljski Benečiji slovenskega delavskega časopisa.

Kako more slovenski delavec misliti, da je zaveden delavec, zaveden komunist, ako ne čita »Dela«?

Kako more delavec upati v boljšo bodočnost, ako nima kažipota, ki mu kaže pot v boljšo bodočnost?

Čitajte in širite »Delo«.

Pravi komunist hoče vedeti, kako se presojajo svetovni dogodki s komunističnega stališča in s trezno pametjo. To mu pove »Delo«.

Pravi komunist hoče do dna spoznati razmerje med delom in kapitalom. To mu dajšuje »Delo«.

Pravi komunist hoče spoznati težave in uspehe delavskega gibanja. Natej poti ga spremlja »Delo«.

GROZDAN GROZDANOVIC:

Život proletarca

I znojim se i mučim na ropskoj ovoj zemlji

poput bednog roba. Ali čemu? Ne za mene.

I rad toga katkad proklinjem i jecam, ali iz crutih suza Slobodu ja čutim, koja već će doći

licem vedrim i cvenim, jer u nama srce žarko bije, crvena krvca telo grije, u nama je oganj sleti.

I za mene nema pravoga života, jer ne živim.

neg robujem poput bednog roba i nastavljam sudbu huda, kletu koja more srce jede, grize; ali isto — ja! — mesto mene parazit sveta raj uživa.

Radi toga katkad proklinjem i jecam al' ja isto pevam himne cvenoj Komuni, cvenoj Slobodi; jer već će

Sloboda će doći licem vedrim i cvenim i doći će samo zato, jer u nama srce žarko bije, crvena krvca telo grije, u nama je oganj sleti.

I rad toga Sloboda će doći Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —

Doći! — Doći! — — —